

АНДИЖОН УСУЛИ ПАХТАЧИЛИГИМИЗ ИСТИҚБОЛИ

Бозор иқтисодиёти, давр пахтачиликлари илг'ор усуллари жорий қилиш, кам маблаг сарфлаб, сифатли, мул маҳсулот етиштириш талаб қилмоқда. Бунга Президентимиз Андижон, Сурхондарё вилоятларига қилган сафарларида, Сирдарё, Жиззах, Наманган, Бухоро вилоятлари халқ депутатларининг навбатдан ташқари сессияларида ҳам алоҳида таъкидлади. Дарҳақиқат, илг'ор технология асосида сифатли, толаси пишшиқ, харидорғир маҳсулот етиштириш шу куннинг талабига айланган.

Бу борада андижонлик деҳқонлар иши хайрлидир. Уч йил муқаддам Андижон вилоятида чигитни плёнка остига экиш тажриба сифатида бошланган эди. У дастлабки йилдаёқ узининг самарасини берди. Мамаклатимиз пахтачилигида «Андижон усули» деган ибора пайдо бўлди. Андижонликлар жорий йилда 9000 гектардан зиёд майдонга чигитни плёнка остига қўйишга эдилар. Янги усулнинг шарофати билан ҳосилдорлик гектарига 10-16 центнерга кўпайди. Энг муҳими, ҳам ашё бир ой олдин йиғиштириб олинди. Терим мавсуми ҳам бир ой илгари аяқланди. Бу кузги ишларни ҳам ўз вақтида амалга ошириш имконини берди. Шу билан бирга ҳосилнинг асосий қисми биринчи сортларга топширилди.

Президентимиз, ҳукуматимиз томонидан янги усул қўллаб-қувватланди. Мазкур усул республикада кенг тартибда экиш тугрисида қарор қабул қилинди. Келгуси йилда мамлакатимизда шу асосда 200 минг гектарда пахта етиштирилади. 1998 йилда ушбу майдонлар янада кенгайтирилиб, ярим миллион гектарга, 1999 йилда 750 минг гектарга, 2000 йилда эса 1 миллион гектарга етказилади. Ҳозир барча вилоятлардан мутахассислар, раҳбарлар Андижон тажрибаси билан кенг танишиб, уни атрафчилик урганмоқдалар. Жойларда мазкур усулни тартибда экиш, унга ериш, техникани тайёрлаш юзасидан йиғилишлар бўлиб ўтмоқда.

Энг муҳими, ушбу усулни тартибда экиш билан боғлиқ бўлган қатор омиллар борки, уларнинг ўз вақтида амалга ошириш зарур. Ана шунда «Андижон усули» узининг самарасини беради. Масалан, ерни олиб-тобида тайёрлаш, уруғликни қалашдан олдин тупроқ майин бўлишига эришиш. Акс ҳолда кесаклар плёнка остида урнашмай, ҳаво қиришига сабабчи бўлади.

Янги усул учун мулкдорларнинг саякатларини ўз вақтида ҳозирлаб қўйиш керак. Айни пайтда бундай техника Андижон ва Самарқандда ишлаб чиқарилмоқда. Келгуси йил учун 4 мингта ана шундай саякатлар зарур. Шу боис туман ва ҳужаликлари раҳбарлари экиш мавсуми учун зарур бўлган техникани ўз вақтида шай қилиб қўйишлари лозим.

Шу билан бирга ҳар бир вилоятнинг ўзига хос кимлиги, ер шароитини ҳисобга олиб нав тандиш, экиш мундариғи белгиланган ҳам алоҳида этибор бериш зарур.

Энг муҳим яна бир юмшур борки, бу одамларни янги шароитда ишлашга тайёрлашдир. Тугри, ҳозир ҳужалик, тармоққа алоқалор бўлган идоралар, туманларнинг раҳбарлари, мутахассислар Андижонга бориб тажриба урганиб келишмоқда. Бу яхши, албатта. Лекин асосий ишнинг қилганидан деҳқонларга ургатиш керак. Тугри барчадан сафарга юборилинган имконияти йўқ. Шунинг учун кўндалик матбуотдан фойдаланиш керак. «Қишлоқ ҳаёти»

газетасида бу тугрида қарийб бир йилдирки, туркум мақолалар бериб келинаётипти. Шунингдек, телевидение ва радиога ҳам бу тугрида курсатув ва етиштиришлар бериб бориляпти. Шу билан бирга чигитни плёнка остига устириш буйича плакатлар чиқариш ҳам фойдалидир. Хуллас, оддий деҳқондан тортиб туман раҳбарига янги усулнинг барча нозик томонларини тушуниб етишлари жоиз.

Каерда илг'ор технология қўлланилса, уша жойда яхши натижалар қўлга киритилапти. Масалан, Исроил деҳқончилигида ҳар гектар ердан уртача 50 центнердан пахта олинмоқда. Баъзи жойларда бу курсаткич 60 центнергача бориб етляпти. Етиштирилган хом ашё фақат техника ердамида йиғиштириб олинапти. Энг муҳими у фақат биринчи сортларга қабул қилинади. У ерда чигитни экишга тайёрлашга алоҳида этибор берилади. Уни дориллаш билан боғлиқ ишлар ўз вақтида ва меъёрида амалга оширилади. Экишда ҳар бир гектарга 12 килограмм уруғлик сарфланади, холос.

Республикада галлачилик ривожланиб бормоқда. Жорий йил кузида 1,5 миллион гектар майдонга галла экилди. Шундан 1 миллион 90 минг гектарини сугориладиган ерлар ташкил қилади. Қолгани дала майдонлардир. Экиш мавсуми қўзилганлиги, кузнинг қуруқ келиши сабабли сугориладиган ерлардаги галланинг 85 фоизи, дала майдонининг оз қисмидаги уруғлик ушиб чикди. Бу борада Тошкент, Сирдарё, Самарқанд, Сурхондарё, Жиззах, Қашқадарё вилоятларида аҳвол яхши эмас.

Шу боис сугориш, уғитлашни давом эттириш керак. Бу ишда агротехника қоидаларига қатъий риоя қилиниши лозим. Минерал уғит меъёрида берилмаса, белгиланган ҳосилни олиш мумкин. Бунга мутахассислар, раҳбарлар унутмаслиги керак.

Сувни ҳам ўз вақтида ва меъёрида беришни йўлга қўйиш керак. Уруғлик ушиб чикмаган майдонларни яна бир бор қуриб чиқиш, унинг сабабларини батафсил урганиш керак. Лозим бўлса қайтадан яна бир бор уғит ва сув бериш зарур. Мабоало ушиб чиккиш эҳтимоли бўлмаса, қайта экиш зарур.

Ҳозир сугориладиган майдонлардаги галлазорларнинг 191 минг гектари уғитланмаган. Бундай майдонларни уғитлаш лозим. Сув беришни ҳам кечиктирмаслики керак.

Галлачиликда ҳосилдорлигининг 50 фоизи нав ва уруғликка боғлиқ. Бу борада олимларимиз олдида ҳам масъулиятли вазифалар турибди. Эртапишар, серҳосил навларни яратиш керак.

Яқинда республика Қишлоқ ва сув ҳужалиги вазирлигида юқорида қайд этилган масалалар буйича йиғилиш бўлиб ўтди. Унда вазирлигининг бошқарма бошлиқлари, етакчи мутахассислари, Қишлоқ ҳужалиги Фанлари академиясининг олимлари, мамлакатимиздаги пахтачилик ва галлачилик билан шуғулланувчи илмий тадқиқот институтлари, вазирликка қарашли олий укув юртияларининг етакчи олимлари қатнашдилар. Йиғилишда Қишлоқ ҳужалиги ривожига доир қатор фикр ва мулоҳазалар билдирилди. Мажлисини республика қишлоқ ва сув ҳужалиги вазирлигининг биринчи уринбосари Йўлдош УЗОҚОВ олиб борди. **Х.БОЛТАЕВ.**

Оқдарё туманидаги «Янгиқўрғон» деҳқон-фермер ҳужаликлари уюшмасининг аъзолари ҳам келгуси йили муносиб қарилган учун меҳнат баҳсини тобора кўчатиришмоқдалар. Ҳужаликда бутдой экилган майдонларини сугориш, уғитлаш, ерларни хайлаш ва техникани қўлдамга солаш ишлари уюшқоқлик билан олиб бориляпти.

Сиз суратда қўриб турган тажрибали механизатор (чапда) Х. Эргашев ва бош муҳамид Н. Шукруллаевлар ҳам меҳнат баҳсида фаол иштирок этиб, ҳужаликнинг иқтисодий юксалишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

«МИРИШКОР» МИРИШКОРЛАРИ

Усмон Юсупов тумани маркази «Миришкор» жамоа ҳужалиги далалари билан туташ. Уч йилдирки, ҳужалик «Миришкор» деб юритилмоқда. Бу бежиз эмас. Қарши қўлини улаштириб, боғ-роғлар яратилди. Ҳужаликдан ўғил тажрибали пахтакорлар етишиб чикди.

Эндиликда жамоа аъзолари улар тажрибасига таяниб, деҳқончиликдаги илг'ор анъаналарни давом эттиришмоқда. Экин майдонининг бир қисми туман маркази ихтиёрига ўтган бўлса-да, ҳосил ҳажми пасаймади. Жорий йилда миришкорлик деҳқонлар 1411 гектар ерга галла, 2840 гектар ерга пахта экиб, белгиланган режими ортиб тула ушладилар.

Ҳосилдорлик йил сайин ошмоқда. Муҳими, ишчилар даромади ортмоқда. Ҳужаликда биринчи галда ерга ишлов бериш, уни минерал ва маҳаллий уғитга тугитириш одат тусига кирган. Шу кунларда ана шу юмшурлар маромига етказилаётипти. Мажмуи 4605 гектар экин майдони тула шугорланган, унга маҳаллий ва минерал уғитлар берилиди.

Ҳужалик деҳқонлари чўл шароитига мос уруғ етиштиришни йўлга қўйишди. Шу кунларда келгуси йил ҳосилига пухта ҳозирлик қилишмоқда. 1400 гектар майдонга «Санзор-8», «Интенсив» каби серҳосил навлар сепилиб, тула ундириб олинган. Айни пайтда майсалар иккинчи бор сугорилангилар, гектарига 250 — 300 килограммдан уғит бериляпти. Далада галла маҳаллий уғит чикарилаётипти. Ариқ-зувурлар, дренажлар ва лотоклар таъмирлангилар.

Техника — деҳқон малалкори. Миришкорлар қишнинг ганимат кунларини унутилмай фойдаланиб, мавжуд техникани таъмирлашни жадаллаштиришляпти. Шу кунгача 40 та селла, 25 та трактор, 8 та комбайн тула таъмирлан чикрилди.

— Деҳқончилик тажриба, табирикорлиқни ҳуш қурали, — дейди ҳужалик бошқарувчи раиси, Ўзбекистонда хизмат қурсатган қишлоқ ҳужалиги ходими Шолмонқул Чорикуюлов. — Илаган имконият топади. Кекса деҳқонлар тажрибасига таяниб иш юритиш самара бериб.

Уч йилдирки ҳужаликда галла, пахта тайёрлаш режалари ушладилар. Манфаатдорлик ҳам шунга яраша бўляпти. Жорий йилда 150 тонна галла ишчиларга тарқатилди. 508 тонна уруғлик жамариди. Даромад тақсими ҳам яхши. 2 та трактор, техника қисмлари сотиб олиш, 2 та янги мактаб қурилишини битказиш, ҳужалик тасаруфчилиги қишлоқларни газ ва ичимлик суви билан тула таъминлаш шулар жумладан.

Энг муҳими, миришкорда миришкорлар кул. Утган йили жамоа маблаг эвазига мактабларга 3 миллион сумлик компьютерлар сотиб олиб берилиди. Аҳолини ичимлик сувага бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида 9 километрик қурув етказилди. Бундан ташқари 500 номерли телефонлаштириш ишлари ҳам олиб бориляпти. Кундузи шифохона, бошлар поликлиникаси, замонавий ҳаммом деҳқонлар хизматида.

Абдусами ҲАКБЕРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

КЕЛГУСИ ҲОСИЛГА ЗАМИН

Урта Чирчиқ туманидаги Акмал Йўрмонов номи деҳқон-фермер ҳужалигининг таъмиркорлари жорий йил кузида 510 гектар майдонга бутдой экишляпти. Жамъ экин майдонлари 55 та ижарачи оилаларга шартнома асосида бўлиб берилган.

Ҳозирга қадар барча экин майдонлари тулиқ озиклангилар. 280 гектари эса бир марта оби-ҳаётга қондирилган. Сайлов Абдураҳмонов, Баҳодир Оқбосов, Йўлдош Ҳамроев, Утабой Алимовлар етакчи бўлган оилавий ижарачиларга бириктирилган ерларда ушиб чикан янги майсалар соҳибларини ҳушуд этимоқда. Улар келгуси йилда гектаридан 40 центнердан қишлоқ уйиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Бундан ташқари ҳужаликда ерларни шугорлаш қизган давом этимоқда. Бу юмшурлар барча техника воситалари сафарбар этилган. Шу кунга қалар 800 гектар майдон сифатли шугордан чикрилган.

Ҳозир ерларни шугорлаш, ариқ-зувурларни тозалаш ишларида 80 — 100 киши фаол иштирок этаётипти. Ҳар кунга далага 20 — 30 тонна маҳаллий уғит ташиб чиқаришмоқда. Бунда Ҳамидулла Бозоров, Боки Алимов сингари механизаторлар фойдаланишляпти, касб-дошларига намуна бўлишляпти.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Қишлоқ ҳужалик экинлари пайхон қилинишига қарши курашчи кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тугрисида» қарорини қизган қутиб олишлар. Жамоада бу қарорнинг амалга ошириш юзасидан 10 кишидан иборат гуруҳ ташкил этилган. Иккита олти қоровул ҳамма 55 та ижарачи оилалар ўз экин майдонларини доимо назорат қилиб боришляпти.

Дон халқимиз ризқ-насибаси бўлса, хашаги чорва учун озуқадир. Шу боисдан ҳам барча экинларни пайхон қилинишга йўл қўймасдан, уни олдини олсам мумай даромадга эришляпти, — дейди деҳқон-фермер ҳужалиги раиси Н. Илмидин Турғунов. — Деҳқонларимиз келгуси йил мул ҳосилга мустаҳкам замин яратиш учун қишқи юмшурларини ҳам уюшқоқлик билан олиб боришляпти.

З. ТўЛАГАНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ НОМИГА ЯНГИ ЙИЛ ТАБРИКЛАРИ

Республикаимиз Президенти Ислам Каримов номига яқинлашиб келаётган янги 1997 йил муносабати билан табриклар келмоқда.

Америка Қўшма Штатлари Президенти Билл Клинтон ва унинг рафиқаси Хиллари Клинтон, Буюк Британия Бош вазири Жон Мейжор, БМТ Бош Котиби Бутрос Галии, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти парламент ассамблеяси вице-президенти Вилли Виммер ҳамда республикаимиз билан яқиндан ҳамкорлик қилаётган йирик хорижий компаниялар, корпорациялар ва фирмалар раҳбарларидан табрикномалар олинди.

(ЎЗА)

БОЗОР ТАЛАБИ ҚАТЫЙ НОНУШТАГА СЎТ ҲАМ БЕРИЛАДИМИ?

Наманган вилоятининг қўшма мактаб ва боғчаларида болаларга сутлан оғдат бериш олатдаги ҳолга айланиб қолган. Хўш, келгуси йилда ҳам таомининг бу турлари сақланиб қоладими?

Агар «Намангансўт» ҳиссдорлик жамияти ва вилоятдаги сут етказиб берувчи ҳужаликлар уртасида тузилган шартномаларнинг бажарилишига назар соладиган бўлса, ҳиссдорлик жамияти утган ун бир ой мобайнида 32390 тонна сут олиши керак эди. Амалда эса, зурга 13604 тонна, яъни маҳсулотнинг тенг ярмидан камроғи етказиб берилган. Ноябрь ойидангина 2187 тонна сут кам етказиб берилди.

«Намангансўт» ҳиссдорлик жамиятида эса аҳвол бундан ҳам ачинарли. 1996 йилда тузилган шартномаларга қура, 6376 тонна гўшт етказиб берилиши керак эди. Аммо бутунги кунгача бор-йўғи 2427 тонна гўшт топширилди.

Бунда фақат бир томонни айблаш тугри эмас, албатта. Утган йилнинг охирида шартномалар тузилгандан кейин иккала томон ҳам унда курсатилган шартларга «ҳамкорликда» риоя қилмаган.

Фақат, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Узгўштасаноат» давлат уюшмаси қорхоналарини ҳусусийлаштириш, акциялаштириш жараёнини чуқурлаштириш ва давлат томонидан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тугрисидаги қарори қабул қилингандан кейингина етказиб бериладиган сут ва гўшт учун ҳар ойда олдиндан бунак бериладиган бўлди. Бу муҳим қарор Намангандаги сут ва гўшт етказиб берувчи қорхоналар фаолиятининг яхшиланishiга ердам берди. Унгача «Намангансўт» ва «Намангансўт» ҳиссдорлик жамиятлари раҳбарияти учун мижозлар билан ўз вақтида ҳисоб-китоб қилмаслик ўзига хос «тартиб»га айланиб қолган эди.

Айни пайтда истеъмолчилардан сотилган тайёр маҳсулот учун ҳиссдорлик жамиятларига пул утказилмас эди. Шу тариқа уларнинг «Намангансўт» ҳиссдорлик жамиятидан қарзи 20 миллион сўмга етиб қолди. Қарзларнинг асосий қисми солиқни сақлаш ва халқ таълими муассасалари ҳиссасига тугри келди. Ҳиссдорлик жамиятининг маҳсулот етказиб берувчиларидан қарзи эса, 16 миллион сўмни ташкил этади.

Шундай экан, сут ва гўшт етиштирувчиларнинг шартнома мажбуриятларини бажармаётганидан ажабланмаса ҳам бўлади.

Бироқ аҳвол қанчалик аянчли бўлмасин, келгуси йилда маҳсулот етиштирувчилар ҳамда сут ва гўшт маҳсулотларини қайта ишловчилар уртасидаги муносабат тубдан ўзгариши лозим. «Узгўштасаноат» вилоят давлат ҳиссдорлик бирлашмаси раиси Аюбхон Собиров бунга қаттиқ ишонади. Чунки ҳукумат томонидан қабул қилинган қарор бу соҳани ривожлантиришга асос бўлиб хизмат қилади. Шунингдек, «Намангансўт» ва «Намангансўт» ҳиссдорлик жамиятларининг маҳсулот етиштирувчилар билан яқиндан тузган шартномалари ҳам ишнинг яхшиланishiга кўп жиҳатдан ердам беради. Бу борада вилоят ҳокимининг махсус фармойиши ҳам шартномаларнинг ўз вақтида бажарилишини қаттиқ назорат қилиш ва энг муҳими, томонларнинг ундаги шартларга сўзсиз амал қилишини таъминлашга хизмат қилади.

Фармойиш бандларининг бирига мувофиқ, вилоят «Узгўштасаноат» бирлашмаси тизимида шартномаларни тузиш ақин кунларда тугаланиши керак. Маҳсулот етиштирувчилар ишончини қозонишдан қура, йўқолган ишончини тиклаш кўп қарра мушқулроқ. Топширилган сут ва гўшт маҳсулотларига ўз вақтида ҳам туланмаслиги сабабли ҳиссдорлик жамияти билан бир қанча туман ва ҳужаликлар уртасида ишонсизлик пайдо бўлган эди. Энди улар билан қайтадан мустаҳкам алоқа урнатилишини ўзи бўлмайди.

Уйлаймики, бу уткинчи ҳодиса. Янги йилда бундай тушунмовчиликларни биргаликда бартараф этса бўлади. Шундангина таълим-тарбия муассасаларида кичкинтойларимиз сўт-қатикқа зориқиб қолмайди.

Н. ХҲАЕВА,
ЎЗА мухбири.

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг еттинчи сессияси 1996 йил 26 декабрь куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Мажлислар залига очилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 25 декабрь куни соат 9 дан соат 18 га қалар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Мажлислар залининг фойеида руҳиятга олинди.

ЎНГЛАНИШ ЙЎЛИДА

Сессиядан кейинги манзара

Бугунги кунда деҳқончилик маданиятини ошириш, ерга муносабатини ўзгартириш, қишлоқ ҳужалиги маҳсулдорлигини кўтариш долзарб масалалар. Жорий йилда Вобкент туманида янги бутдой навлари синондан ўтказилди. Бу ҳақда муҳбиримизга туман қишлоқ ва сув ҳужалиги бошқармаси раҳбарларидан бири Толибжон Азиев қўйилганликларни ҳикоя қилди.

— Биз вобкентликлар сессиядаги танқиддан тугри хулоса чиқариб, туманда йўл қўйилган камчиликларга барҳам беришга киришиб, уларни тезда тугатиш дастурини ишлаб чиқдик. Шу тарзда этиборни қишлоқларни водопровод, табиий газ билан ҳамда мавжуд ҳаммомларнинг тула имконият билан ишлатилиши таъминлашга қаратяптимиз. Эшик қўқиб кириб келаётган янги йилдан умдимиз беҳад катта. Олдимизга қўйган мақсадларимиз аниқ: давлатга гўшт ва сут топширишни қўпайтириш, пахтадан гектарига олинган ҳосилни кўтариш, дон етиштириш буйича юксак натижаларга эришишдан иборат. Бу орзуларни амалга ошириш учун туманда зарур шарт-шароитлар етарли.

Олдимизда янги-янги имкониятлар пайдо бўляпти. Она Ватанга ҳар қачонгидан ҳам мул-қул деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш — бош вази-фа. Қўлга киритилган ютуқлар ҳам талайгина. Албатта камчиликлар ва хатолар ҳам бўлди. Бу ҳақда Президентимиз Ислам Каримов халқ депутатлари Бухоро вилояти сессиясида тўхталиб ўтди. Ўзбекистон шароитида кузги галладан мул ҳосил олиш мумкинлигини таъкидлаб, куз-

да дон экиб, қанча қўп ҳосил олсак, одамлар ҳам шунча даромад олади, ҳужалик аъзоларининг насибаси, ҳаёти бут бўлади, деди юртбошимиз.

Хорижий мамлакатлар билан ҳамкорлигимиз мустаҳкамланмоқда. Улардаги тажрибалар туманимиз шароитида синондан ўтказилаётипти. Балки бу янгиликлар келгусида худди Андижон тажрибасига ўхшаб, бутун республикага хизмат қилар. Ниятимиз галладан мул-қул ҳосил кўтариш, эл дастурхонини нон ва неъматга тўлдирлириш. Янги ва серҳосил бутдой навларини етказиб, қўқариб, парварши қилиб, асраб-авайлаш, бу — энг аввало, янги мавсумда шу ҳужалик аъзоларининг, умуман шу муқаддас заминда истиқомат қилаётган одамларнинг ризқу рузини яратиш эмасми? Шу маънода Вентриядан 600 килограмм, 12 хил уруғлик бутдой олгандик. У «Зарафшон» жамоа ҳужалигининг 1-бригадаси худудига, Иброҳим Одиловнинг 2, 6 гектарлик пудратига экилди. Ҳозир майсалар ривожга яхши. Қайси нав юқори ҳосил берса, венгер дўстларимиз истаган миқдорда жўнатишга ваъда беришди.

Қадимий замин — Бухоро тупроғида бу навлар юқори ҳосил беришига ишонч катта. Айни пайтдаги асосий вази-фа майсаларни пайхон қилинишини ҳимоя қилмоқда. Навларнинг бизга маъқул тўшаётган томонидан бири шундаки, улар ернинг мелiorатив ҳолатини яхшилаб, юмшатиш ҳусу-сиятига эга.

Қишлоқ ҳужалиги мамлакат тараққиётини белгилайдиган асосий соҳалардан. Шу уринда қишлоқ ва сув ҳужалиги бирлаштирилгани айни мўдло бўлди. Бу агроаноат тизими-

да қишлоқ ва сув ҳужалигини бошқариш тизимасини такомиллаштириш, тупроқ унумдорлигини ошириш, сугориладиган ерлардан фойдаланиш самарадорлигини яхшилаб, экинлар ҳосилдорлигини қўпайтириш манбаидир.

Навбатдаги вази-фамиз туманда қўзилиб кетган қури-лишларни ниҳоясига етказиш ва моддий таъминотни яхшилаб, маънавият ва маърифатни юксалтиришдан иборат. Чунки маънавияти юксак кишигина мустақиллиги-миз қадрини юқори даражада англайди. Бозор иқтисодиёти даврида хоҳлаймики, йўқми тараққиётни ташаббускор, ишбилармон қадрлар ҳал этади. Шунинг учун ҳам Президенти-миз сессияда таъкидлаб ўтганидек, «Бухоро вилояти-да йўл қўйилган нуқсонлар сабаби нимада, деган савол туғилиши табиий. Бунга дунда қилиб, битта жавоб бериш мумкин: асосий камчилик қадрлар масаласини тугри ҳал этилмаганидандир».

Бухоро асрлар мобайнида шаклланган деҳқончилик таърибасига, ерга муносабатининг ўзига хос мактабига эга. Бу тажрибалар мамлакатимизнинг бошқа вилоятларидан анча фарқ қилади, чунки воҳанинг табиий иқлим шароити ва тупроқ таркиби шунга тақозо этади. Ерларимиз шугорланган, ҳар йили қаҳратон қишда муз кечиб, қор кечиб, ернинг шурини ювамиз. Дарҳақиқат, ерларнинг мелiorатив ҳолатини яхшилаш учун юқори меҳнат унумдорлигига эришиш бош омилдир. Қишлоқларга саноат кириб келадигани, янги ишчи урилари ташкил қилинаётгани янгиликларни ёйишга, улардан самарали фойдаланишга ҳам имкон яратмоқда. Бизнинг, бутун яшаётган ва меҳнат қилаётган авлоднинг энг муҳим бурчи олдимизда турган масала ва муаммоларни ечиш, халқимизнинг эртанги ерут, бошқалар ҳавас қиладиган ҳаётига замин барпо этишдир.

Субҳатдош: Давлатмурод САБДУЛЛАЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ДЕХҚОН ҲАМИША ЕРНИ УЙЛАЙДИ

Мамлакатимизда амалга ошириладиган янгиланишлар моҳиятини кенг очиб бериш, ҳукуматимизнинг туз иқтисодий, сийсий ва ҳуқуқий ислохотларни амалга ошириш борасидаги таъбирларини ҳар бир қалбга чуқур сингдириш ютуқларга эришишни асосий омилларидан биридир. Халқ депутатлари Бухоро вилояти кенгаши сессияси ҳужжатларида шу муҳим иш билан шуғулланивчи баъзи кадрларнинг уш мисоли таъриқлиққа муҳтожлиги жуда турли таъкидлаб ўтилган.

Бозор шарафотида омишкорлик курсатиб ишлаш, бисмларни олириб бориш, илгирлар таъриқларини кенг қўллаш шу куннинг талабидир. Бир тўғуз ўзбекистонлик ҳужалик раҳбарлари, мутахассислар таркибидан АҚШга бориб фермерлар фаолияти билан яхшидан танишиш тасдиқ этиди. Санга Кларка университетидега етуқ олишларнинг бозор иқтисодиетига оид мазрузаларини тингладик. Маълум бўлишича, маъмур мамлакатда ерга оз миқдорда чигит экиларкан.

Ҳар бир иқтисод эътиборда, қулатил «КЕЙ»лардан жуда ҳам унумли фойдаланилади. Фермерларга хизмат қилувчи сервисларнинг ишларига ҳавасимиз келди. Ҳисоб-китоб, тежамкорлик намунали йўлга қўйилган. Пахта бир маротаба териб олинадиган ва шу боис сифатига гап йўқ. Бизни қувайтгани америкалик мутахассисларнинг Ўзбекистонга, Ўзбекистон пахтасига қизиқлиги катта экан. Ингичка тоқли пахтаимиз ҳусусида қўлаб савдолар беришди.

Чорвачилик йўналишида фаолият юритаётган фермерлар ҳам иқтисодга юксак қўрсаткичга эришмоқда. Бир фермер ихтиёрида 18 минтагача ситир бор. Ҳар говмишдан қунига уртада 27,5 килограммдан сарғаймоқ маҳсулот олинадиган. У таъбиркор ихтиёридаги пехларда қайта ишланиб, маҳсулот сифатида экон

порт қилинади. Америка Қўшма Штатларидан бой таассурот билан қайтди. Ўзбекистон заминининг одамларининг баҳоси йўқ. Шарбатта тулган мева-чеваларимизни ҳеч бир мамлакатда топиш кийини! Шу ўринда бу йил матонат курсатиб ишлаган бригадала бошқиларимиз фаолияти ҳусусида тўхтамқочқилан. Кураш Чориев, Эшқуват Қўсупов, Мамаражаб Бобоев, Хўшобқ Каримов, Мамарасул Мамасоатов сув таъқислигини ҳамда саратон жазираси юзга келтирган қийинчиликларни омишкорлик билан енгилди. Ҳар ютқилари амалиётда дадил жорий этилди. Натижада бу илгир бригадаларда ҳар тектар еридан 37—38 центнердан пахта ҳосили йилгиштириб олинди.

Мамаражаб Темировнинг номи ҳужаликда алоҳида ҳурмат билан тилга олинади. Мул, арзон ва сифатли ҳосил етиштиришнинг узиға ҳош таъриба қатобини яратган бу филокор қатор қолоқ бригадаларни илгирлар сағига олиб чиқишга эришди. Мамаражаб аҳа ҳар қандай шарафоти ҳам илгиринг қаловини тоқли. Мардлик ва шижоат ҳошиб, аҳми қатъий бундай қилдиш юзлаб қолоқ қимсалардан яхшироқдир ва буни улар амалда исботлаб келишмоқда.

Дала шийонида АҚШда қураган кечирганларимиз батафсил ҳикоят қилиб бердим. Маъмур ҳикоят олимлари ҳозирги кунда пахта рангини узарттириш устида қизғин иш олиб бормоқдалар. Биз ҳам масъалани бир ерга қўлиб 1997 йилдан ажойиб самаралар бераётган «Анджикон усули»ни қўллашга аҳд қилдик. Бу янги технологиянинг моҳия

тини чуқур билди олишмизда бизга «Қишлоқ ҳаёти» газетасида чоп этилган мақолалар ниҳоятда асқотмоқда. Ҳужалик раҳбари сифатида шундай ҳудоса қилмаган: иш манфаати йўлида баъзида таваккал қилишдан чўчиш керакмас. Деҳқонларда янгиликка интилишчанлик ҳиссини чуқур сингдириш, ишқотлар нимадлар бераётганини маълум қилиб бориш уларнинг келажакка бўлган ишончини мустаҳкамлайди. Қишлоқ ҳужалиги ва сув ҳужа

яқуланмоқда. Давлатта режалли 3450 тонна урнига 3620 тонна юқори сифатли оқ олтин топиширди. Тектар ҳосилдорлиги 35,5 центнерни ташқил этиди.

Ислохот инсон хизматида

лиги вазириликлар бирлаштирилганида деҳқонларимизни жуда қувайтди. Бу ағросанот тизимида қишлоқ ва сув ҳужалик раҳбарлиги тизимасини тақомиллаштириш, тулроқ унумдорлигини ошириш, сугориланишлардан фойдаланиш самаралорини яхшилаш, қишлоқ ҳужалиги экинлари ҳосилдорлигини қувайтиришда ҳош роль уйнайди. Яхширишнинг нима кўраги бор: сув ҳужалиги вазириликнинг жойлариди қуштан тармоқлари ва идоралари асосан бюджетдан маблағ олиб, ҳеч нарсига жавоб берамай яшайди. Мана энди эса қабул қилинган чора-тадбирлар агро-саноат тизимининг истиқболли

Ихтиёримиздаги тоқани қушбо ҳисоблаганда пахтачилликда даромад 75 миллион сўмини ташқил этиди. Рентабеллик биринчи марта 20 фоиз бўлди. Ҳозирги кунда даладаримизда келаси йилга мустаҳкам замин яратиб мақсадли қишлоқ таъбирларини тақомиллаштириш бўлиб бораёқлиқ. Техника ремонтни, ариқ-сувурларни тозалаш, далага маҳаллий утти ташиб чиқариш қизғин.

Қаред инсон омиллига эътибор етарли бўлса, одамлар яхши қайғити билан меҳнат қилишад. Ҳужалик бошқаруви, қасаба уюшмаси қумитаси ноз-неъмат бунёдкорларнинг талаб-эҳтиёлларини ҳисобга олиб ун, ер, қа

ноатни ривожлантиришга ҳаракат қилишимиз. Дурдотроқлик, пахта қувиш цехи, гишт заводи, бетон маҳсулотлари кичик қорхонаси ишлаб турибди, тегиримонлар турлиламоқда. Вилотлар сессияларида турти таъқилланди, инсон онги ва тафаккури билан боғлиқ, унинг маънавий ва маърифий даражасини белгилайдиган омиллар, ҳисобга олинмас экан, ислохотлар асло самара берайди.

Ҳужаликни айланмиш одамларга ҳавас билан тикиламан. Ҳамма яратувчилик меҳнати билан банд. Энди ваъда билан иш битирадиган, қимматгадир суяниб ишлайдиган, «хўш булади» ҳабилида иш юритадиганлар кун қурулмайдилар. Уз фикрига эга бўлганлар, дунёқарши кенг, энг муҳими, жамоват манфаатларини унинг шайхий манфаатидан устуң қўя биладиган қатъиятли, ориятли, тапқилотчи, эл-юрт даришдан юргатган ўтказадиган мард инсонларнинг замони келди. Уларнинг орасида энг, малакали юртпарварлар сон қўлаб бераётганини айниқса қишқини қувайтди. Президентимиз халқ депутатлари Бухоро вилоти кенгаши сессиясида сузлаган нуқтада баён этилган танқидий фикрларни узиғим учун ҳам айнан тегишли деб билиб, иқтисодий ислохотларни янада жалаллаштириш юзасидан қушмиш таъбирлар белгиланмоқда. Отақонлар, таъбиргакорлар билан бамаслаҳат иш қоритиб, боддорчилик, сабзавотчилик ҳам намунали йўлга қўйиш орузида бўлаёқлиқ. Ҳузулсиз, 1997 йилда барча соҳада узғариш қилиш учун бор имкониятлар билан солинмоқда.

Баҳодир АЛИЁРОВ, Жарқўрғон туманидаги Алишер Навоий номи жамоа ҳужалиги бошқаруви раиси.

Баҳодир АЛИЁРОВ, Жарқўрғон туманидаги Алишер Навоий номи жамоа ҳужалиги бошқаруви раиси.

Баҳодир АЛИЁРОВ, Жарқўрғон туманидаги Алишер Навоий номи жамоа ҳужалиги бошқаруви раиси.

ЗАМОН ТАДБИРКОРЛИКНИ ЁҚТИРАДИ

Қорақалпоғистон Республикасида чорвачилик етакчи уринларидан бирини эгаллайди. Тармоқда иш юритишнинг самарали усулларини қўллаш, маҳсулот етиштиришнинг қувайтди, моллар бош сонини олириб бориш, ҳузулсиз, иқтисодий ислохотларни изчил жорий этиш асосий мақсад қилиб қўйилган. Амалга ошириладиган ишлар қўшғина туманларда ўз самарасини бормоқда. Мулк шакли узғариб, ҳиссадорлик жамиятлари асосида фаолият қурсатаётган жамоаларда ишлар ижобий томонга қараб силжиб, иқтисодиёт мустаҳкамланиб бораётган.

Масалан, Элиқалъа туманида олиб бориладиган ишларни талаб даражасида дейиш мумкин. Мавжуд фермаларнинг барчасида иш юритиш узғарди. Айни пайтда уларнинг ҳаммасида иш ҳиссадорлик жамияти асосида ташқил қилинган. Мулк шакли узғаришга унча кўп бўлмаганлигига қарамастан, ислохотлар самараси аққол қўзғаш ташланмоқда. Жорий йилнинг ун ойлиғидаги курсаткичлар фикримизнинг далилидир.

Туманда қарийб 2 минг тонна сут, 353 тонна гушт ишлаб чиқарилиди. Ҳар бир ситирдан 1893 килограмм сарқаймоқ сут сотиб олинди. Йил охиригача бу курсаткич 2100 килограммга етказиб муҳалланмоқда. Ҳар юз бош ситирдан 63 тадан бузоқ олишга эришилди. Уттан йил бу курсаткич 60 бошни ташқил қилган эди. Асосий эътибор маҳсулот етиштиришнинг қувайтириш, моллар бош сонини олиришга қаратилган.

Айни пайтда туманда 4324 бош қорамол, 21625 бош қўй, 1032 бош тўя, 974 бош от меҳр билан парвартирилмоқда. Ҳар ун кунда чорвачилик билан шуғулланувчи барча мутахассислар, ҳужалик раҳбарлари ишларида бир ферманин аҳволи таҳлил қилиниб, ютқ ва қамчиликларга баҳо берилади.

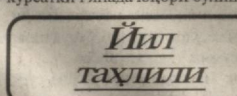
Бу ерда қиш мавсумини муваффақиятли ўтказиш учун пухта тайергарлик қуриди. 14290 тонна дағал халпак, 6222 тонна силос, 1000 тонна лавлаги тайерланди. Ҳар бир бош партил молга 18 центнердан озуқа беришти жамғаришга эришилди. Мутахассисларнинг фикрича, бу қишга тула етати.

Ҳиссадорлик жамиятига айлантирилган фермаларда курсаткичлар яхши бўлмоқда. Келгусида уларнинг нафақат гушт, сут, балки паррандачилик маҳсулотлари, балки етиштириш режалаштирилмоқда. Ҳозир бу борада ишлар бошлаб юборилди. Шунингдек, ҳар бир жамоада одамларнинг мароқли дам олиши учун маълум маблағ ажратилиб боғ, фонтан ташқил қилинган. Бундай ишлар «Сут бўдоғи», «Оқ йулар», «Йлҳом», «Урна» ҳиссадорлик жамиятларида қизғин лавом этмоқда.

Туман ҳокимлигининг та

лаббуси билан аҳодининг қорамолларини сунъий равишда қоритиш ҳам йўлга қўйилган. Ҳозир 18 та сунъий қочқирли пунктлари ишлаб турибди. Уларнинг барчаси зарур асбоб-ускуналар билан таъминланган. Келгусида яна 6 та ана шундай пункт очилиб муҳалланмоқда. Уларни ташқил қилиш, зарур жиҳозлар сотиб олиш учун «Бизнес» фондининг туман бўлими 750 минг сўм кредит ажратди.

— Тармоқда ишларни яхши йўлга қўйиш, маҳсулот етиштиришнинг қувайтириб бориш, чорвачиликни сердаромад соҳага айлантириш учун мавжуд барча имкониятлардан фойдаланилмоқда, — дейди туман қишлоқ ва сув ҳужалиги бошқармаси бошлиғи урибосари Тухтабой Қўрбанов. — Маъмур ишларда туман ҳокимининг ердами айниқса, катта бўлмоқда. Шу боис ишлар бир маромада бораёқлиқ. Ҳузулсиз қилиб айтганда олиб бориладиган ислохотлар самараси қўзғаш ташланмоқда. Кўпгина жамоалар уттан йилни ярим миллион сўмгача соф фойда билан қўнади. Жорий йилда бу курсаткич янада юқори бўлиши

Йил таҳлили

қувайтди. Туртқул туманида ҳам тармоқда алоҳида эътибор беришмоқда. Илгари ҳужаликлар ихтиёрида бўлган фермалар ҳозир мулк шаклининг турли қуришда фаолият қурсатмоқда. Масалан, 14 та ферманинг 9 таси ҳиссадорлик жамияти асосида иш юритаётган. Иккита ферма ҳусусийлаштирилган бўлиб, қишлоқ савдосида таъбиркорларга сотилиди. 3 та жамоа насҳчиликка ихтисослашган бўлиб, зотли моллар етиштириш билан шуғулланади.

Жорий йилнинг 11 ойлиғида маҳсулот етиштиришнинг таҳлил қилинган бўлса, ишлар ижобий томонга узага бошлагани сезилиди. Давлатта 3268 тонна сут, 631 тонна гушт сотилди. Ҳар бир ситирдан 1740 килограммдан сут сотиб олинди. Айниқса, «Қўқча», «Туртқул»нинг 120 йиллиги ҳиссадорлик жамиятларида аҳвол яхшиланиб бораётган.

Чорвалар қиш мавсуми учун еш-халпак жамғаришда ҳам барча имкониятлардан фойдаландилар. 13200 тонна дағал халпак тайерланди. Ҳар бир бош партил молга етарли миқдорда озуқа тайерлашга эришилди. Ҳозир чорваларнинг олдига турган асосий вазиға молларни қишдан нобуд қилмасдан олиб қишқир. Туманда амалга ошириладиган ишлар билан батафсил танишиб, ишга жиддий киришилганини, имкониятлардан самарали фойдаланиладиганини қўриш мумкин.

Лекин Қорақалпоғистоннинг ҳамма туманларида ҳам аҳвол кўнглидагидек эмас. Қўшғина туманларда иш юритишдаги илгору усуллари етарли даражада эътибор берилмаган. Баъзи раҳбарлар, мутахассисларда ҳозирги шароит талаб қилаётган уддиронлик, таъбиркорлик етишмапти. Шу боис маҳсулот иш

лаб чиқариш, моллар бош сонини йилдан-йилга қамайиб бораётган.

Бундай аҳволни Тахтақули, Бузатов, Кетайли, Нукус, Амударё, Қўнғирот, Шуманай, Ҳужайли туманларида қуриш мумкин. Маъмур туманларнинг чорвачиликка мутасадди бўлган раҳбарлари ишга масъулиятсизлик, соувқонлик билан ёндошмоқдалар. Акс ҳолда маҳсулот етиштириш қамиймаган, ҳужаликлар иқтисодиёти пайсамган бўларди.

Биз юқорида номлари қайд этилган туманларда қишлоқ етарли миқдорда озуқа жамғарилмаганини тинч қўлибди. Айниқса, Кетайли, Тахтақули, Нукус, Чимбой туманларида аҳвол ниҳоятда қониқарсиз. Айни пайтда аҳволни унлаш учун зарур чора-тадбирларни қуриш керак.

Биз Қорақалпоғистондаги аҳвол билан батафсил танишиб, баъзи туманлардаги маҳсулот етиштириш қамайиб кетмаганини, ҳужаликлар иқтисодиёти тобора заифлашиб бораётганини асосий сабабларидан бири маҳсулотта тулланмаётган ҳақнинг ниҳоятда қамийи ва унинг ўз вақтида берилмаганини қурдик. Рақамларга мурожаат қилсақ, бу борадаги аҳвол ойдинлашади. Жорий йилнинг 15 ноябридан бошлаб ҳар бир килограмм сутта 6,5 сум, 15 ноябргача 5 сумдан ҳақ тулланган. Вақоланки, бир килограмм сут ишлаб чиқариш 8-9 сум, баъзи ҳужаликларда 11-12 сумгача тушмоқда. Демак, ҳужаликлар зарар билан ишламоқда. Бу ҳам етмагандек, маҳсулотта ҳақ тулаш 4-5 ойлаб қувилиб кетяпти. Бундай ҳолини қандай изохлаш мумкин?

Қорақалпоғистонда сунти қайта ишлайдиган ягона қорхона — Нукус сут заводи қисиболанли. Унинг жойларда пунктлари бўлиб, тулланган маҳсулот Нукуста юборилган. Маъмур қорхонага рақобатчи жамоа бўлмаганили сабабли ана шундай аҳвол лавом этипти. Бу масалани Қорақалпоғистон Республикаси Вазири Кенгаши эъдиқ билан ечилиш керак. Шу билан бирга парх-навоининг ушшиги қараб маҳсулотта тулланмаган ҳақнинг ҳарид пархи, унинг ўз вақтида берилишини мунтазам назорат қилиб бориш лозим. Ана шунда чорваларнинг иқтисодий аҳволи бираз енгиллашган бўларди.

Ҳузулсиз қилиб айтганда, Қорақалпоғистонда етакчи тармоқ бўлидиган чорвачиликда ютқулар билан бирга ечилиши лозим бўлган муаммолар ҳам мавжуд. Соҳани ривожлантириш, уни сердаромад тармоққа айлантириш, иқтисодий ислохотларни янада жалаллаштириш учун ҳали кўп иш қилиниши керак.

Х. КАРИМОВ, «Қишлоқ ҳаёти» муҳбири.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

— Энг муҳими — юртимизда тинчлик, — дейди Худойберган ака Бекназаров мамияти билан, — барқарорлик бор жойда иш ҳам бўлади, ютқ ҳам.

Мана бир неча йилдирки, Худойберган ака Бекназаров Қўйи Чирчиқ туманидаги Навоий номи қорхонада меҳнат қилиб келаяпти. Ҳужалик раҳбарлиги учун катта ҳам, қишлоқ ҳам ҳурмат қилиб, «Бизнинг Худойберган ака» дейишади.

Бу йил Худойберган Бекназаров меҳнат қилаётган қорхонада аъзолари 2145 гектар майдонда шол етиштириб, мўла ҳосил олишга муваффақ бўлишди. Пойтахт вилоятининг қўшғина қонадони янги йил байрами кечаси Худойберган ака Бекназаров ва унинг ҳамкасблари етиштирган гуруҳдан ош далаб палов есалар ажаб эмас.

Суратда: қалби ларё, филоий инсон Х. Бекназаровни қўриб турибсиз.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ОЙИМ ҚИШЛОҒИ ГАЗЛАМАЛАРИ

Жалолқудуқ туманининг Ойим қишлоғида фаолият қурсатаётган «Бунед-М» ҳиссадорлик жамияти туқимачилари қорхона ташқил этилганининг ун йиллигини нишонлашди. Андижон вилояти жамоатчилиги вакиллари ва маҳаллий қишлоқ аҳолиси туқимачиларни қорхонанинг ун йиллик тўйи билан самимий қутлашди.

Фақат қалава ишлаб чиқаришга ихтисослашган қорхона 80-йиллар ўртасида қурилган эди. Ҳозирги кунда бу ерда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми дастлабки пайтлардагига нисбатан 50 баравар ошди. Қорхонада турли сояқлар тайерлашга муҳалланган моимлик газламалар ишлаб чиқарилади. «Бунед-М» ҳиссадорлик жамияти кейинги пайтларда йирик ишлаб чиқариш қорхонасига айланди. Унда ҳозирги пайтда 600 нафардан қушқор қишлоқ аҳолиси меҳнат қилади. Қорхонада йил бошидан буён 50 миллион сўмлик 1 миллион 70 минг метр газлама тайерланди.

Ишлаб чиқаришнинг барқарорлиги ва даромадининг мунтазам равишда ўсиб тургани қорхона жамоасига маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг изчил кенгайтириб бориш имконини бормоқда. Айни кунларда ишлаб турган пехлар қаторида яна бир янги туқуш цехи қурилмоқда. Бу ҳам ҳали ҳаммаси эмас. Туқимачилар жаҳон бозорига чиқиш учун туркиялик сармодорлар билан ҳамкорликда «Асаим-Текстил» қўшма қорхонасига қалғуси йилдан бошлаб маҳсулот ишлаб чиқарга бошлайди.

Қўшма қорхоналар тузиш орқали хорижий сармояларни жалб этиш қишлоқ жойларда илгору технологияларни узлаштириш, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш ва қишлоқ ешларини иш билан таъминлашга ердам беради.

К. НИЗОМОВ, Ўза муҳбири.

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Бозор иқтисодиёти талаблари асосида иш юритаётган Фаргона механика заводининг «Киевтрактордеталь» ишлаб чиқариш бирлашмаси билан ҳамкорлиги яхши самара бормоқда. Бу ерда деҳқонларимиз меҳнатини енгиллаштирувчи бир неча хил янги агрегат ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. «КВФ-2,8» русумли тик айланма ҳаракатли култиватор, сабзавотчилик, боддорчилик ҳужаликларидега майдонини экиш учун тайерлашда қўл келади. Ундан пленка остида чигит екиладиган майдонларда ҳам фойдаланиш мумкин. «КВФ-2,8» русумли култиватор эса бир вақтининг узида ерни юмшатиш билан бирга бегона ўтлардан тозалайди ҳамда ҳосил тағига тулроқ уйиб беради. Фаргоналик усталар «ДБР-2,8» роторли палак-майдалагич, «КВФ-2» русумдаги ут уриш ва тушлашга мослашган янги агрегатларни ҳам ишлаб чиқармоқда. Янги маҳсулот намуналари Фаргона туманининг «Бобур» номидаги жамоа ҳужалиги далада синовдан муваффақиятли ўтди.

Р. КАМОЛОВ, Ўза муҳбири.

«Кизил Хоч» ВАКИЛЛАРИНИНГ УЛИМИ «Райнште Пост» газетаси сешанба кунини тунда Чеченистоннинг Янги Атаги қишлоғида қарбий шифонада олти нафар хоччиларнинг отиб улдирилгани ҳақидаги мақолани чоп этиди. Чеченистонда руй берган бу қонхурлик 133 йилдан буён фаолият қурсатаётган Қизил Хоч жамияти тарихида биринчи бор қайд этилган, деб ёзади газета. Қизил Хоччиларга нисбатан ҳатто Афғанистондаги қарбий ҳаракатларда ҳам бундай ваҳшона муносабатда бўлинмаган.

«Кизил Хоч» ВАКИЛЛАРИНИНГ УЛИМИ «Райнште Пост» газетаси сешанба кунини тунда Чеченистоннинг Янги Атаги қишлоғида қарбий шифонада олти нафар хоччиларнинг отиб улдирилгани ҳақидаги мақолани чоп этиди. Чеченистонда руй берган бу қонхурлик 133 йилдан буён фаолият қурсатаётган Қизил Хоч жамияти тарихида биринчи бор қайд этилган, деб ёзади газета. Қизил Хоччиларга нисбатан ҳатто Афғанистондаги қарбий ҳаракатларда ҳам бундай ваҳшона муносабатда бўлинмаган.

1997 йил — Инсон манфаатлари йили

ҚЎРҚУВ ВА МАСЪУЛИЯТ

Эрталаб ишга келатиб маҳалладаш синфдошимни учратиб қолдим. Салом-алиқдан сўнг, шикоят қилди. — Мана буни қара, — деди у куча уртасидаги водопровод қопқоғи енидан сизиб чиқаётган жилғага илпора қилиб, — қачондан бери шу аҳвол. Уларимиз зах босиб кетди. Газетта эсанлар бўлмайдими?

Мен қулдим. — Арзимаган нарсас экан. Бир борса, маҳалла деворий газетасига эшилар. Яхши, — дедим маслаҳат солиб, — беш-ун сўм йитиб, водопроводчиларни олиб келсанглар иш битади.

Субхаллошм туюқиб кетди. — Беш-ун сўм дейсан. Шу атрофдаги етти қўшни уч юз сўмдан йитиб қачиртириб келдик. Бу ҳали тузатиб кетишгани. Узи ҳеч ким ҳеч қишлоқ қўрқамлигига бўлиб қолди...

Ишга кела-келгунча уйладим. Нега у менга шикоят қилди? Нега мен тузатқузиб ҳаққ қилдим? Ахир у менга ишониб, маълумотла ишониб, жаваб бўлишга ишониб, юрганини ертан эли-ку!

Ҳа, у турти айтиди. Илгари одамларда қўрқув бор эди. Раҳбар ҳам, оддий ходим ҳам бир нарсалдан қўрқиб яшарди, қўрқиб ишларди, қўрқиб тинларди ва қўрқиб қарор қабул қиларди. Ҳуллас, қўрқув туғайли баъзи ишлар беш эди. Мен 1991 йил 30 августни, юртбошимиз Ислам Каримовнинг Ўзбекистонни мустақил давлат деб эълон қилган кунини тез-тез эсламан. Тарихий кун бўлгани учунгина эмас, ҳажжонки кун бўлгани учун ҳам эмас, бунинг яна бир сабаби бор. Ушунда Президентимиз неча йиллик истибоддан сўнг улкан жасорат қурсатиб, давлат Мустақиллигини эълон қилганда элдиз тирганлар қўлоқларига ишонмайми, бир зумга суккутда қолган эдилар. Шунда юртбошимиз утирганларга қарата дегани ҳануз кўз унгимда: «Нима, қўрқасизларми?»

Турро қарсақбозлик, олқини ва узун-қисқа сўзлар бошлаш...

Оралан утган беш йил ичида мамлакатимизда катта бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Мустақиллигимизни мустаҳкамлаш ва қадриятларимизни тиклаш йўлида дастлабки қадамлар ташилди, айтиш мумкинки, Жаҳон Ҳамжамиятида узимизга ҳос, узимизга ҳос муносиви уринга эга бўлди. Булардан ҳар қанча фахрланасан арийди. Бирок...

Яна ва яна субхаллошмининг қуйиниб айтган: «Ҳеч ким ҳеч қишлоқ қўрқамлигига бўлиб қолди» деган сўзлари едимга тушди. Нима, бу утқишнинг соғиниши? Ахир, мен унинг қўли тул ҳунарманд эканлигини ва шу ҳунарманди орқасидан илгиридан қўп яхши яшаётганини, ҳатто бир неча бор чет элларга бориб келганини билмаман-ку! Арзимаган нарсас — сизиб чиқаётган сув учун шўнчалик фиғон турганими?

Конституцияимизнинг турт йиллиги муносабати билан Президентимиз Ислам Каримов нутқини эшитаганимизда эҳтимол синфдошимнинг сўзларидан сўнг уйғонган маъжул фикрлар ана қанча вақт ил-этимни ердим, билмадим. Нутқини тингладим-у... Нега юртбошимиз келгуси йилни Инсон манфаатлари йили бўлсин, деганларининг тул моҳиятини тушуниб етандек бўлдим. Биз нафақат қўрқувни, масъулиятни ҳам унутиб қўйелганимизни англадим. Раҳбар масъулият, лавозим масъулият, виждон масъулиятини! Билдимки, қўрқув бор жойда — шўхуқ, масъулият йўқ жойда жўшқун рух бўлмайдими?

ОРЗУЛИ ДУНЁ

Рост-да, инсон неча дунёга келади? Нега яшайди, неча ишлайди? Яшаш учун ишлайми ёки ишлаш учун яшайди-ми?

Ривоят қилишларича, марҳум қабрга қўйилиб, тиловат ўқилиб бўлса, унинг ақин қишларидан бир йил нило қилди: — Дустим, дунё ташвишларидан қутилдинг. Энди тинч-осойишта етасан...

Қабрлар овоз қилди: Қандай осоийишларлиқ туғрисида гапираятибсан?! Азоб-укубат, пушаймонлик, алам-афсус онларни энди бошланди-ку. Ерүт дунёда қилган туғноҳларим, қилмаган савобларимнинг жавобини энди қандай бераман? Ҳар қанча ялиниб-ёлвормай, тавба-тазарру қилмай, йул қўнган хатоларимни туғтириш учун, тузатиш учун энди менга имкон йўқ. Имконларнинг барчаси — меҳнат ҳам, тоат-ибодат

Қиш фасли — иш фасли

ДАЛАЛАР
УЙФОҚ

Қиш палласи, тунда изгирин совук, кундузи бироз қуёш чиқиб ҳавони илтимокда, бу табиатнинг деҳқонларга инъоми бўлса керак. Фарғоналиклар қиш фасли қизгин иш фасли, деб бежиз айтишмаган, инсонлар ризқ-рузини яратувчилар айни мана шундай паллада келаси йил мўл ҳосилига замин ҳозирлашди. Бувайда тумани ҳужаликлари даладарини кезганимизда деҳқонларнинг кишик юмушлар билан банд эканини гувоҳи бўлдик. Шудгорланган пайкалларга маҳаллий уғит чиқарилаётти. Хайдов тракторлари сунгги тектарларда шудгорлашни охирига қўймоқда. Шахмат катаги сингари пол олинган майдонларда сувчилар ерининг шурини ювишмоқда, яхоб беришмоқда. Гуза орасига дон экилган майдонларнинг гузаюяси олиниб, ташилмоқда.

— Янги йилда деҳқончиликка қандай илгор агротехника усул ва услубларига амал қилмоқчисилар? — суратди туман ҳокими-нинг биринчи уринбосари Аҳаджон Исоқовдан.

— Очиғи бу йилги пахтачиликдан кунлимиз тўлмади. Бунинг сабаблари ҳар хил, энди унга изоҳ беришга ҳожат йўқ. Янги йилда Андижон технологиясига амал қилиб, 2300 гектар майдонга пленка остига чигит эмакқчимиз.

Келгуси йилда чигитни эрта экиш ниятида кишик ишларни сифатли, агротехникага мослаб ўтказилмоқда. 1997 йилда 8633 гектар майдондан 26770 тонна пахта, 5270 гектар ердан 23640 тонна дон етиштирилиши режалаштирилган. Асосий майдонлар шудгор қилинди, даладарда 110 та хайдов, 200 та чопик, 40 та ер текислаш тракторлари ишлади. Шудгорлаш олдидан гектарига 500 килограммдан маҳаллий, 150 килограммдан фосфорли уғитлар солинди. Кузги-кишик ишлар Амир Темури номи, «Узумзор», Навоий номи, Алиқулов номи, «Дустлик» ҳужаликларида сифатли ўтказилди. Уруг пленка остига экиладиган майдонларнинг ери гузаюя томири, ҳар хил ёввойи утларнинг хас-хашагилан обдон тозаланди, сунг шудгорланди. Ҳозир ерга яхоб бериб, шур ювилмоқда.

Ҳужаликлар андижонликлар услубида чигит экиш учун янги сеялкалар ва культиваторларни вилоят «Агромашиносервис» бирлашмасининг туманлардаги устакхоналаридан буюртмалар асосида харид қилишга киришдилар, имконияти мавжуд ҳужаликлар у устакхоналарида янги сеялкаларни ясапти. Мақсад пахтачиликнинг замонавий техника билан қуроллантириш, шу асосда унинг самардорлиги ва ҳосилдорлигини кутаришдан иборатдир.

— Галла етиштиришнинг аҳоли қандай?

— Утган йилгидан фарқи равишда бу йил кузда галланинг серҳосил навлари экилди, гектаридан 45 центнердан дон етишти-

риш кузланмоқда. Утган йили галда сотиш давлат буюртмаси ошириб бажарилди, лекин ҳосилдорлик режаси 44,9 центнер урига 33,9 центнерда қолди. Сабаби вегетация даврида сув, уғит етарли бўлмади, исрофлар-

чиликка йўл қўйилди. Бу йил кузги дон экинлари бир марта уғитланиб, икки бор сувдан чиқарилди, яшил майсалар тез ривожланиб, ер бетини қоплаган. Мухим вазифа, ана шу ҳосилни нест-нобудсиз етиштириб олиш. Вазирлар Маҳкамасининг қишлоқ ҳужалик экинлари пайҳонига қарши қурашни кучайтириш чора-тадбирлари ҳақидаги қароридан сунг туманда дон экинлари, дарахтларга назорат ишлари янада кучайтирилди. Туман қишлоқ ва сув ҳужалик бошқармаси бошлиғи Мунаввар Мирзабоев етакчилигида туман штаби тузилиб, унга қишлоқ ҳужалик мутахассислари, ҳукуқ-тартибот ходимлари, бево-сита ижарачиларнинг ўзлари жалб қилинди. Ҳозир дон экилган ҳар бир сотиқ майдон чорва молларининг пайҳон қилишидан муҳофаза қилинмоқда. Жойларда бепарволик қилиб, моллари-ни далага қўйиб юборган, галлани пайҳон қилишга йўл қўйган фуқаролар етказган зарари миқдорига қараб маъмурий ва жи-ноий жавобгарликка тортишмоқдалар.

Бундан ташқари ҳужаликларнинг мевазор боғлари, узумзор-лари ҳосилдорлигини ошириш мақсадида қатор оралари юмша-тирилиб, уғитлаб, яхоб суви берилмоқда. Яхоб суви ичган боғлар-да хашаротлар камаяди, дарахтлар мўл мева беради.

Шу урида айтиш лозимки, аҳолини қишдан иссиқ ва эсон-омон олиб чиқиш учун етарли чора-тадбирлар куриб қўйилган. Туман марказида 4 та йирик қозонхона ишлаб, истеъмолчиларга иссиқлик етказиб бермоқда, шифохоналар, болалар боғчалари, машиини хизмат тоқчалари, 30 минг нафар ўқувчилар таълим олаётган мактаблар иситилмоқда. Тумандан 50 та мактабдан 7 таси газлаштирилди, 42 та мактабга уч минг тоннадан зиёд кумир етказиб берилди, ўқитувчиларга газ, электр, кумир учун пул туланмоқда. Аҳолини табиий газлаштириш ишлари қиш мавсумида ҳам давом эттирилмоқда. 32 километр масофага газ қуварлари етказилди, туманининг энг чекка Толқишқоқ, Дамарик, Қилайтепа, Бачқиргузар, Овулмалла қишлоқларида занго-ри олов энди, 85 та қишлоқдан 65 таси газлашган.

Хуллас, қиш бекорчилик эмас, узиға хос тапширлари бор, уни фақат меҳнат енади. Бувайдаликлар янги йилни, тумани-нинг 70 йиллиқ туйини муносиб кутиб олиш учун астойдил ишламоқдалар.

Раҳимжон МЕЛИБОВЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ҚАРОР ВА ИЖРО

ЖАРИМА БИЛАН
ИШ БИТМАЙДИ

Фарғона вилояти галлакорлари келгуси йили 400 минг тонналик галла хирмони уйиш ниятида меҳнат қилмоқда. Бунинг учун куч ва имкониятлар етарли. Айни кунда 92 минг гектар майдондаги кузги бошқили дон экинлари барваж ривожланмоқда. Уларни сунгориш, уғитлаш давом этмоқда. Галлачиликдаги бу юмушлар ҳосилдорлигини ошириши табиий. Аммо шунинг ўзи қийоимми?

Республика ҳукуматиининг қишлоқ ҳужалиги экинлари пайҳон бўлишига қарши қурашга қаратилган қарори майдонларнинг тулик, пешона тери эвазига яратилажак улкан хир-моннинг бут, халқ дастурхонининг тўкин бўлишини таъмин-лайди. Зотан, мамлакатимизнинг галла мустақиллигига эри-шишда бу муҳим аҳамият касб этади.

Шу кеча-кундузда Фарғона вилоятида ҳам қишлоқ ҳужа-лиги экинларининг пайҳон қилинишига қарши қураш авж олган. Вилоят ички ишлар бошқармаси маълумотларига қура, шу пайтгача экинларини пайҳон қилиш бўлибча 525 ҳолат аниқланган. Айбдор шахслардан ундириб олинган жарима миқдори қарийб 360 минг сумни ташкил қилади. Шу вақт мобайнида 11 гектар майдондаги экин пайҳон этилган. Бу вилоят миқёсида арзимас курсатки бўлиб туюлиши мумкин. Аммо бунинг замирида машаққатли меҳнат, қола-верса, халқ ризқ-рузи етганини унутмаслик лозим. Қолавер-са, бир гектар майдонда галла етиштириш учун 19 минг 476 сум маблаг сарфланади. Бу ерда уртача тўрт тонна галла етиштирилади. Агар, шу ҳосил четдан келтирилса, қарийб 50 минг сум маблаг сарфлашга тўғри келар экан. Ҳукумат қарорида масаланинг аниқ шу муҳим ҳаётларга назарда тутилган. Бунинг тўб моҳиятини тушуниб етмаган айрим кишиларга йўлмоқда. Олтириқ тумани Амир Темури номидаги жамоа ҳужалиги бошлиғи Абдураҳмон Иброҳимов бу борадаги ишлари жиддий еңлолмаган, бир-икки кунлик тадбир қабилида иш юритиши натижасида экинларнинг пайҳон бўлишига йўл қўйган. Ваҳоланки, ана шундай эътиборсизлик туфайли ҳам бу йил давлатга дон сотиш режаси барбод бўлган эди. Ҳужаликда бу борада етарлича тадбирлар амалга оширил-магани туфайли раис ишдан олинди.

— Экинлар пайҳон бўлишининг олдини олиш мақсадида 354 та кузатиш пункти ташкил қилганмиз, — дейди вилоят ички ишлар бошқармаси бўлими ноэри, милиция катта лейтенанти Қ. Мамадалиев. — Шунингдек, 1654 нафар дала қорувчиси, 158 та отлик назоратчи иш олиб бормоқда. Жойларда галлазорларни пайҳон қилмаслик лозимлиги, у ризқ-рузи-миз эканини тартиб қилишимиз. Маҳаллий матбуотда бу мавзуда дара суҳбатлари ўтказилмоқда.

Ҳукумат қарорида аҳоли чорва молларини боқиб учун яйлловлар, ем-хашак етказиб бериш учун шарт-шароит яратиш зарурлиги ҳам таъкидланган. Аммо, жойларда масаланинг бу томонида етарли эътибор берилмапти. Ихота ва тутзорларни пайҳон қилиш, бесабаб кесиб юбориш ҳолатлари мавжуд. Сунгги йилларда вилоятдаги 28 гектарлик тут плантациялари йўқ қилинган. Катта тутлардан 292 минг донаси кесиб юборилган. Эндиликда ҳукумат қарорига асосан, бунга йўл қўймаслик билан бирга янги ихота ва тутзорлар ташкил этиш ҳам зарур бўлади. Бу ҳам халқ, юрт бойлиги. Зотан, жарима ундириш билангина иш битмайди.

ГАЛЛАНИ АСРАНГ!

Тонг отишга ҳали анча бор. Бутун мавжудот ширин уйкуда. Аммо тун қоронғилигидан фойдаланиб қолмоқчи билан Улут-бек Азизовна Белор. У бу пайтда галлазорда ҳам бирор киши бўлмаганига тулик илпониб, 210 бонг киши ҳам ҳужалиги даласига ҳайлди. Эндиликта ердан унб чиккан бутдай майсалар топпалди. Қуйлар галласи бир неча соат ичида тўққиз гектар майдондаги галлани пайҳон қилди.

Яшилмақ, наъбатдаги рейтга чиққан ички ишлар ҳоҳимси-ри воқеа устидан чиқиб қолди. Йўқса, галларнинг қолган қисми ҳам ер билан аксон бўлар, не-не умид билан она заминга уруг қилинган дехқон доғда қоларди.

Бу воқеа шу йилнинг 30 ноябринда Жондор туманининг Й. Оқубоев номидаги жамоа ҳужалигига рўй берди. 27 эши, библик қулағига қулган, аммо ҳеч қарда ишламалланган Улутбек Азизов эши қонун олдига жаоб беради.

Афсуски, бу ягона ҳол эмас. Вобкент туманининг «Хайро-бод» жамоа ҳужалигига иштакмол қилувчи Шайхат Абдуллаев, Исмоил Турраев, Олот туманининг «Ўлустон» жамоа ҳужали-га яшилган Хамро Раҳимов ҳам шахсий қорамол ва қуйлари-ни ҳужалик галлазорларига боқадиганда ҳукуқ-тартибот ҳолим-лари томонидан ушланган.

Бухоро вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи, милиция генерал-майори Б. Маъмуровнинг айтишича, қисқа фурсат ичида 42 марта экинзорларни пайҳон қилиш ҳолатлари аниқлан-ган. Бундай ноҳуқ ҳолатлар Вобкент, Ромитон ва Пешку туманларида айниқса кўп содир этилган.

Вилоят ички ишлар бошқармаси ташаббуси билан жойларда 140 та кузатиш пункти ташкил этилган, 55 нафар милиция ҳоҳими от билан таъминланган бўлиб, улар кечаю кундуз экинзорларни қуриқламоқда. Лекин тўғрисиани айтиш керак, фақат милиция ҳоҳимлари кучи ва имконияти билан бу муа-момга қатъ этиб бўлмайди. Маҳалла ҳукуматлари, қишлоқ фуқаро-лар йиллари, оқсоқоллар, қолаверса, кенг жамоатчиликни жалб қилиш орқалигина бундай кунгизсиз воқеаларнинг олди-ни олиш мумкин.

У.А.

МУКОФОТГА
«ТИКО»

Деҳқонларимизнинг бир умр кетмон тушмаган елкасига оф-тоб тегди, қосаеи оқара бошла-ди.

Иштихон туманидаги дон-дор бригада бошлиғи Неймат Назаровнинг омади от чопган-лардан. У 19 йил тракторчилик қилганида ҳам, 1988 йилдан бошлаб катта бригадага саркор-лик қила бошлаганида ҳам омад ундан асло ўз утирган эмас. У бошлқк жамоа деҳқонлари учун утган 1995 йил ҳам қувончи қилган эди. Пахта ҳосилдорли-гини 47,8 центнерга етказишди. 31 гектар ердаги галладан дав-латга 105 тонна сара дон топиш-ришди. Аҳил жамоа аъзолари 54 тонна бутдойни ўз рўзгор бара-касига ишлатишди. Бултур бри-гада саркори туман ҳокимлиги томонидан «ДВ» — замонавий видео телевидиори билан муко-фотланган.

Хуш, бу йил-чи?! Бу йил

Самарқанд вилоятида биринчи бўлиб, яъни 30 сентябрь кунги йиллик пахта тайёрлаш режаси-ни ошириб ало этишди. Гекта-ридан 50,7 центнердан «оқ ол-тин» хирмони тиклашди. Меҳнатнинг тағи роҳат. Уста пахтасор, бригада бошлиғи Н. Назаров Асакада чиқаётган «ТИКО» машинаси билан муко-фотланди. Мурол Жураев но-ли деҳқон-фермер ҳужаликлар уюшмасининг раиси Абдул-мин Жураевнинг айтишича, ҳу-жалик ўз ҳисобидан мукофот машинаси учун 390 минг сум пул ажратган. Шу кунларда му-кофот соҳиб — Неймат Назаров ўзининг янгилик «ТИКО» машинасини жиянлигиб ми-ниб юрипти.

Т. АБДУЛЛА.

Йил якунланишига саноқли кунлар қолди. Сур-хондарадаги ўнлаб қорхоналар 1996 йилни ишлаб чиқаришда яхши натижалар билан якунламоқда-лар. Айниқса, самарадорлиқни ошириш, маҳсу-лот турларини кўпайтириш, сифатини яхшилаш эътиборда. Ишчиларни ижтимоий ҳимоялаш, уларга гамхўрлик яхшилашнинг туфайли ҳам муваффақиятлар салмоғи ортапти.

Жамоатчи муҳбиримиз Ж. Хушбоқов бир қа-тор ташкилот ва қорхоналарнинг раҳбарлари билан шу ҳақда суҳбатлашди.

Жарқўрғон туманидаги «Сурхон-пахта» ҳиссалор-лик жамияти раиси Сат-тор Тўшбоев:

— Пахта тозалаш са-ноатида илгорлар тажри-басидан унумли фойдала-ниш керак. Чунки, қорхо-надаги турли техникани бенуқсон, бетуҳтов бош-қариш лозим.

Жамоамизда 250 нафар ишчи меҳнат қилади. Та-биийки, уларнинг ҳамма-сини мунтазам равишда иш билан таъминлаш қийин. Нима қилиш ке-рак?

Тўрт гектар ерга ток, беҳи, урик эқдик. Икки гектар майдонда бугудой етиштирдик. Богимиздаги мевалар ишчиларимизга бепул тарқатилди. Иккин-чидан, бу майдонларда экин етиштириб, янги иш уринлари ҳосил қилдик.

Буйил саккиз минг тон-нага яқин пахта қабул қил-дик. Шу кунларда пекла-римизда унни қайта ишлаб, сифатли тола ишлаб чи-қариш учун бор имконият ишга солинаётир.

Режалар катта. Нотуқи-ма материаллар ишлаб чи-қариш цехини ташкил эт-моқчимиз. Шу ойнинг ўзи-да Швейцария ва Герма-нияга тола жуналдик.

Бандихон туманидаги «Дўстлик» жамоа ҳужа-лиги раиси Мирза ГУЛ-

ТОҚҚА ЧИҚМАСАНГ
ДЎЛОНА ҚАЙДА

БОЕВ:

— Жамоамиз асосан галла-чиликка ва чорвачиликка ик-тисослашган. 700-800 гектар майдонга галла эқдик. Шукун-гача галла майдонлари суго-рилади, минерал уғитлар би-лан озиклантирилади. Ҳозир-чи пайтда ям-яшил майсалар ҳосил қилинган.

Жамоамиз аъзолари Узбе-кстон Президентини Исмоил Каримовнинг Жиззах, Сир-дарё, Наманган, Бухоро ви-лоятлари кенгашларида қил-ган сермазун маърузалари-ни қизиқиб ишлан урганиб чиқдилар. Булар дастурула-мал бўлди. Бир нечта маи-ший хизмат нуқталари таш-кил этилди. Янги иш уринла-ри очилди. Учта тегишар ку-рилди. Бундан ташқари учта мойжувоз ҳужалик меҳнат-кашлари хизматиди.

Чорвачиликни ривожлан-тириш чоралари қурилатир. Қишловни намунали ўтка-риш учун қўтонлар таъмир-дан чиқилди.

Ҳужаликдаги ишларнинг яхшиланishiда Бозор Чо-

Далалар! Дарвоқе, дала-ларнинг узига хос суврати ва узига хос сийрати бор! Айни шу ҳақиқатни уфк-дан-уфқларгача ястаниб ёт-ган, пахта, галла ва бошқа экинлар пайкалларини пою-пиеда кезиб чиқсангиз, е булмаса она тушроқ қар-шида оҳиста чўкиб, уни мумин-қобил бир фарзанд-дай тингламоққа чоғлан-сангиз, минг бор аминман-ки, ушанда юрак-юракдан ҳис қиласиз. Ҳис этасиз-у, жунбушта келган ҳарорат-ли туйғулардан энтикиб, бир олам ифтихор туюсиз. Дафъатан қалбингиз буюк-лангандай — унга ун тўқ-қиз минг олам жо бўлади, иншооллоҳ.

Йилнинг тўрт фаслида ҳам, туғрироғи, ҳар кун и даласидан бери келмайдиган — оиласини, элу юрти-ни туйинтирмаган, кийин-тирмаган деган эзгу ниятда куйманишдан сира чарча-майдиган бир зот борки, биз уни катта эҳтиром би-лан Ҳазрати деҳқон атайимиз. Она ер руҳияти-ни, унинг ҳар бир қаричи-ни, шароитини ана шу бо-бодехқондан яхшироқ ва аълороқ билгич бошқа яна ким бор? Деҳқон — замин-нинг энг суюкли фарзанди. Замин уни қафтида кутар-са, деҳқон заминни қалб меҳри билан ардоқлайди. Уртадаги бу боғланиш бо-қий-ибтидоси бору интиҳо-си йўқ!

Шу маънода Ҳазрати деҳ-қонга ҳар қанча фахриялар битсак, номини ифтихор билан тилга олсак, ҳеч қур-са, ҳузурда бир муддат бу-либ. «Хорманг» дея олсак жула-жура арзийди. Нафеи-лаббирини айтганда, бобо-деҳқонимиз камтар, самий, меҳнаткаш. Сўҳбати эса бағоят мароқли. Тилла-ридан асло пукроналик тушмайди, нолиш улар учун ет. «Ишлангиз, ярат-ганинигиз учун меҳнатимизни-нг баракасини берсин» — ҳар бирининг самимий ка-ломи ана шу.

Буйил Иштихон тумани галлакорлари 17 минг 125 гектар майдонга яхши ният билан уруг сочишган эди.

МАЙСАЛАР МАВЖИ

Шунинг 8272 гектари сугори-ладиган, 8853 гектари эса лал-мкор майдонлар бўлиб, уруг-ликнинг «Интенсив» ва «Шердор» навлари танлаб экилди. Афсуски, галла экил-ган лалми майдонлар смғир-га тўймади. Аммо деҳқонлар-нинг кайфияти тушгани йўқ, бор ҳосилни нест-нобуд қил-масдан йиғиштириб олишди, сугориладиган галла майдон-ларидан яхшигина хирмон тикланди.

Туманининг Элибой Қора-боев номи деҳқон-фермер ҳужаликлар уюшмаси жами 1036 гектар экин майдонига эга. 444 гектар сугориладиган, 305 гектар лалмикор ерда бо-шқоқли дон экинлари парва-ришланди. Бултургидан 100

гектар зиёд ерга галла экил-ди. Ҳосилдорлик утган йилги курсаткидан 3 центнерга ошди. Абдурайим Улугмуро-дов, Эсирган Толлиев, Жура-қул Турдиев ва бошқалар етак-чилик қилган оилавий звено-ларда натижалар қувончли бўлди. Иштихон туман ҳоки-мининг уринбосари Тошқу-рат Ражабов, Элибой Қора-боев номи деҳқон-фермер ҳужаликлар уюшмасидан То-ҳир Мирзаевро, ҳужалик ка-саба уюшмаси кумитаси раи-си Бердибой Шакарловлар би-лан галла пайкалларини айланганимизда (1-сурат) куз-ги майсалар ривожини куриб дил-дилдан қувондик.

Шунингдек, «Азамат» деҳ-қон-фермер ҳужаликлар уюш-

маси галлазорларида ҳам шу кунларда кузги-кишик дала юмушлари авжида. Бош муҳандис Меҳридин Норқулов, механик Қосим Усаров техниканинг сози-гини таъминлашда бош-қош. Эътибор беринг, ил-гор галлачилик бригадари Абдурахим Усмонов ва ме-ханизатор Эшпулат Қувон-диқов, ҳужалик бош муҳан-диси Меҳридин Норқулов ва механик Қосим Усаров-лар (2-сурат) қизгин иш усти-да.

Далаларда меҳнат жара-ни қайноқ. У деҳқонларни-нг гайрат-шижоати билан куну тун қут-барака туш-лаяпти.

Абдулла ТУРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

учун Термиз давлат универ-ситетида қишлоқ ҳужалиги-ни механизациялаш фа-культети ташкил этилса, мақ-салга мувофиқ бўлар эди.

Узуи туманидаги «Пахта» ҳиссалорлик жамияти раиси Гўлҳўжа ЖИЯНОВ:

— Қорхонамизда меҳнат қилаётган кишилар уртасида олий ва урта махсус маълу-мотли мутахассислар кўп. Қасрдаки, билимди, замона-вий фан ва техника ютуқлари

ишлаб чиқаришдан фойда олиш режалари орғини би-лан уддаланаётир. Рента-беллик ошиб борапти. На-тижада ишчиларни моддий рағбатлантириш имкония-ти вуजूдга келди. Шу кун-гача инженер-техник хо-лимлар ҳамда ишчиларга ээлик тонна ун, йитирма тонна усимдик еғи, совун, қанлолат маҳсулотлари бе-рилди. Ишчиларни бепул овқат билан таъминлаш йўлга қўйилган. Шоли етиштириб, ишчиларни ту-руч билан таъминладик.

Жамоамизда 700 нафар киши ишлади. Уларнинг унумли меҳнат қилишла-ри учун шароит яратил-ган. Болалар боғчаси улар хизматига, стадионимиз, кутубхонамиз бор. Ошхо-на, сартарошхона ишлаб турибди.

Энди айрим мулоҳаза-ларимни ҳам билдиришни-нг мавриди келди деб ҳи-соблайман. «Қишлоқ ҳа-ёти» газетасини кўп йиллар-дан буён мунтазам равиш-да ўқиб бораман. Унда чоп этилаётган етук журнали-стларнинг ошарк ва муам-мол мақолалари уқиб шик-ланганман.

Вилоятдаги пахта тозалаш заводларининг ўттиз фоизи бизнинг қорхонамизда ишлаб чиқарилаётган нотўқима ма-териаллар билан таъминлан-моқда. Эндиликда тикув це-хини очиб учун тайёргарлик қуриляпти. Ҳозиргача туртта дастхўрунатилади. Юқорида-ги ишлар амалга оширилган-лиги туфайли ўнлаб ешларни иш билан таъминлаш имко-ниятига эга бўлди.

Ютуқларга қандай эриши-лаётимиз? Меҳнат аҳли учун қу-лай иш шароити яратилган-лигини алоҳида таъкидламоқ-чиман. Қорхонада маҳсулот

Нагима опа йигирма йилдирки, кукка куз тикиб етибди. Йигирма йилдан бери шу ахвол: етган жойида ил йигирма, болалар ва катталар учун пайпоқ, жемпер, румол, куйлақлар туқийди. Шифта қараб ил йигириб, кийим туқийиш осонми? Дунёда бекорга яшамаслигини, жамиятта ўз меҳнати билан озми-кўпми ҳисса қўшаётганини одамлар билишсин, дейди.

Қани энди, муъжиза руй берса-ю, оёқларига жон кийиб, ташқарига чиқса, соф ҳаволан туйиб-туйиб нафас олса, кўчаларда оёқ яланг юурса, югураверса...

У сочларига тошпоқ тақиб, болаликнинг беташвиш кўчаларини кезган пайтларда рақсга тушган, дутоналари билан гулдулалар — қизғалдоқлар тергани қиру адирагга борган...

... 1960 йилнинг 23 сентябрийда Тошкент вилоятидаги Юқори Чирчиқ туманининг Кавардон қишлоғида истиқомат қилувчи Собир ака Жумаев хонадониди қувончли воқеа юз берди. Оила соҳибаси Зубайда опа қиз кўрди. Умрдошлар яхши ният билан қизалоққа — Нагима деб исм қўйишди.

Нагима синфдошлари орасида энг аълоҳисси бўлиб, барча фанлардан астойдил сабоқ оларди. Ушанда қиз 7-синфини ту-

МАТОНАТ

галлаб, 8-синфга ўтганди. Бахор ва ёз ойи жуда иссиқ келиб, егин-сочин оз бўлди. Қурғоқчилик натижасида арпа-бугдойлар ердан униб чиқар-чиқмас қуриб қолди. Чорвачилик фермаларида ҳам ем-хашак етишмасди. Шу боисдан уқувчиларни ҳам арпа-бугдой ва пичан уримига олиб чиқиш учун юқоридан буйруқ берилди. Турғунлик даврида юқорининг тапи ҳўкм эди. Шундай қилиб уқувчиларни

во топа олмай, унга туман марказий шифохонасига йўланма беришди. Нагима Ийк шифохонасига 28 кун ҳўшсиз етди. Лекин бу ерда ҳам уни-нинг касалини аниқлай олмади-лар. Бир у деди, бири бу. Ниҳоят, у Тошкентдаги шифохонада бир неча кун нажот кутиб етди...

Энди сўнги умид билан она Москвадаги Бурденко номидидаги неврохирургия олийгоҳига ердан сураб хат

Маънавият олами

Паркент туманининг Хисарак қишлоғига пичан уримига олиб боришди. Уқувчилар Хисарак қишлоқ қўйхонасига етишиб, пичан уришарди. Кеч бўлганда пичанзордан қайтишиб, тоғ еи бағридаги булоқ сувиди ювинишарди. Уқувчилар бир ҳафтадан сўнг пичан уримидан қайтишди. Нагима уйига келди-ю, оёқлариди оғирқ сеза бошлади. Шундай бўлса-да, у онаси Зубайда опага гузани чеканка қилишда ердан бериш учун далага чиқди. Унинг оёқ оғирқлари эса борган сари қучайиб боради.

Бир кун қизнинг икки оғи ишламай қолди. Шўрлик она қизини опичлаганча қишлоқ шифохонасига олиб борди. Аммо олий қишлоқ шифокорлари унинг касалига да-

ездди. Орадан бир неча ой ўтгач, унинг хатига жавоб келиб, анализ юбориши сўралганди. Юборишди. Аммо улардан «Сени операция қилиб бўлмайди, даволаниши-ни керак», — деган мазмунда хат келди. Бир кун Нагима ўзини-ўзи уқалатганида бели қирсиллаб кетди. Он епаётган сингиси Гулмира опасининг қичқирғидан чўнғиб югуриб келди. Не қўз билан курсинки, опаси ерда ҳўшсиз етганди. Уша кун Нагима «тез ердан» да Ийк шифохонасига олиб боришди. Лекин шифохонада бир шифокор уни рентгенга тушириб қўриб: «Умўртқанг синмаган, уша даволанган жойингга бор», деб уни шифо-

хоанадан чиқариб юборишди...

Шу-шу Нагима опа ҳамманинг едидан чиқди. У осмонга қараган ҳўлда узуқун етарди. Бироқ унда яшашга, ҳаётга умиди сўнмади. Етган жойида ил йигириб пайпоқ, жемпер, румол, куйлақ туқийиш урганди. Қишлоқдагиларнинг туқиган кийимларига навбат кутадиган бўлишди.

Инсоннинг бошига оғир мусибат тушса, унга фақатгина меҳр-муҳаббат мадд бўлади.

Ҳаётда меҳр-оқибатли одамлар кўп. Нагима опа айниқса мактабда бирга уқиган синфдошларидан миннатдор. У 30 баҳорни қаршилаган кун синфдошлари йиғилишиб тутилган кун билан табриқлаб, унга тилла зирақ тақиб кетишди.

Биринчи гуруҳ ноғирони Нагима опа Жумаёвага Юқори Чирчиқ туман ҳамда вилоят ижтимоий таъминот бўлимидагиларнинг ердан билан ноғиронлар аравачиси бепул тақдим етилди.

Нагима опа йигирма йилдирки, кукка куз тикиб етибди. Йигирма йилдан бери етган жойида ил йигириб, болалар ва катталар учун пайпоқ, жемпер, румол, куйлақлар туқийди...
Латифжон МАНСУРОВ.

Шу кўнларда Фаргона

қишлоқ ҳўжалигини электрлаштириш трестининг 4-механизациялашган жамланмаси Марғилон бўлими қорхона ва қишлоқ аҳолисини электр қуввати билан таъминлашда муносиб ҳисса қўшмоқда. Бу қўлайликдан туман аҳли беҳад хурсанд.

СУРАТДА: электр монтерлар Қўдратжон Раҳмонов ва Ҳошимжон Аҳмадовлар.

Х. МЕЛИБОВ олган сурат.

Мухбир бонг уради

ҲУВИППАГАН КУТУБХОНАЛАР

Президент Ислам Каримов халқ депутатлари Жиззах вилояти ҳокимлар, барча бугиндаги раҳбарлар маънавият масалаларига муносабатни кескин ўзгартириши зарурлигини алоҳида уқирган эди. Орадан қарийб икки ой вақт ўтди. Ҳўш, бундан тегишли ҳўлоса чиқариладими? Ҳўсуван, маънавият учоғи — кутубхоналарнинг аҳоли қандай? Улар янги адабиётлар билан бойитилдими?

Ушбу саволларга жавоб ишлаб вилоятдаги бир неча кутубхоналарни кўздан кечирдик. Галлаорол тумани маданият бўлимига қарашли кутубхоналар ишидан қўниқиб ҳўси қилмадик. Аксар кутубхоналар аҳоли учун ноқўлай жойда қўрилган. Қўпгина бинолар алақачон таъмирталаб бўлиб қўлганига қарамай, уларни тузатишга эътибор берилмапти. 24300 нафар кутубхонага хизмат қўрсатаётган 33 та кутубхонага йил бошидан бери атиги 30 минг сўмлик янги адабиёт келтирилган. Қўпчилигида шўрлар давридаги қизил бурчаклар сақланиб қўлган. Фақат Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан ташкил этилган қўрғазмаларгина бу маскаларга бироз янгилик киритиб турибди. Тумандаги кутубхоналарнинг бирортаси махсус бинога эга эмас. Бинолар иситилмаслиги сабабли аёзли қўнларда бу ерга келувчи китобхонлар сони қамайиб кетди. «Галлаорол агрофирмаси ҳудудиди жўлашган 2-кутубхонада ҳўди ана шўндай манзарага дўч келдик. Бу ерда бирорта ҳам китобхонни учратмадик. Кутубхоначи Нодира Сувонова кеча туртта китобхон китоб олиб кетгани, бугун эса тушгача ҳали бирор киши келганини очик тан олди. Бу кутубхона журнални ҳам қайд этилганди. Энг ачинарлиси, кутубхонага аёзо бўлган 525 нафар китобхоннинг 465 таси маҳаллий миллат вакиллари бўлгани ҳўлда мавжуд 5150 та китобнинг 60 фоизи русча адабиётлардан иборат. Бу ерни бугунги кун руҳига мос янги адабиётлар билан бойитиш ҳеч кимнинг ҳаёлига келмапти.

Кутубхонага матбуот нашрларининг етиб келиши ҳам талаб даражасида эмас — «Миллий тикланиш», «Ўзбекистон овози» ва «Ипсон» газеталарининг эски сонларидан бошқа бирорта газета ва журнал учратмадик. Биз истиқлол гоёларини одамлар онига синдириш, ешларни Вангана сўдоқат руҳида тарбиялаш зарурлиги ҳақиди кўп гапирмади. Бу ҳўлда ана шу муқаддас вазифани қандай уқдасидан қиқамиз. Қўлаверса, миллий гуруҳ, қадриятларга теран муносабатни нечўк қўл топтирадими?

Туман марказий кутубхонасиди эса ўзимизни омборхонага киргандек ҳис қилдик. 5-лицей етоқхонасиди жўлаштирилган кутубхонада китобхонлар учун шарт-шароит йўқ. Қўртгзамалар тоқсалар бўм-бўш, бу ерга кўни кеча қўчиб келингандек.

— Нимасини айтмай, 1992 йилдан бўен шу ахволда ишлаб келаямиз, — дейди кутубхона мўдир Олломурад Гўйиёв. — Кутубхонамизнинг китоб фонди 42 минг, унинг 60 фоизи русча адабиётдир. Кутубхоналарнинг асосий қисми ўзбеклар эканини назарда тутсақ, алақачон кутубхонани миллий адабиётлар билан бойитиш вақти етангига амин бўламиз. Аммо маблағ етишмаслиги туфайли бунинг уқдасидан қиқолмаймиз.

Мирзачўл туманида ҳам кутубхоналар ишиди жиддий қамчиликлар мавжуд. Туман марказий кутубхонасининг «Тошкент» ва «Ўзбекистон» ижара ширкатлар бирлашмалари ҳудудиди филиаллар кутубхона учун нобон хоналарда жўлашган. Бу йил бирорта ҳам янги адабиёт келтирилмаган. Бундай манзарани Зафаробод, Пахтакор туманларидаги кутубхоналарда ҳам учратиш мўмкин.

Ҳа, маънавиятимиз неғизи бўлган кутубхоналарга эътиборни қўчайтириш вақти келди. Вилоятдаги мавжуд 275 та кутубхонадан иккитасигина замонавий бинода жўлашган. Қўлланари эса талабга жавоб бермайди. 2,5 миллионлик китоб жамғармасига эга бўлган вилоят кутубхоналарини ҳақиқий маданият учоғига айлантириш кўп жиҳатдан ҳўкимлар, мутасадди раҳбарларнинг амалий ердимига боғлиқ.

Йўлчи ЖўРА,
ЎЗА мухбири.

Турфа олам

ТОТУВЛИК СИРИ

Япониянинг Окинава оролидаги Халққа қишлоқдагилар одадиган қўпчилиг ўртак олса арзийди.

Қишлоқнинг ўлдимига биноан, бирор-бир сабаб билан оилада жанжал қиқиб, ажралишга бориб еттулек бўлса, қишлоқ оқсоқолари уларни тезлик билан қишлоқдан ўч километр наридаги дениз уртасиди жўлашган қимсақс қўяга элтиб қўядилар ва озиқ-овқат билан таъминлаб туриладди, лекин уларга иссиқ нарсалардан фақат адегити берилди. Танҳолик жонига теккан эр-хотин ноилж яралишга ва бундан бўен асод жанжалмаслиққа аҳд қиладилар. Шу олат туфайли бу қишлоқда сўнги юз йил мўбайида оиланинг бўзилиб кетиши содир бўлган эмас.

Тошкент вилояти давлат мўлкни бошқарин ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси томонидан 1994 йил 20 июлда Фасхўддинова Сония Ағаметдиновна номига берилган Зангиотта тумани чорвачилик комплексида қарашли «Тошкент» навиёлондаги АБК биноси ҳўсувий мўлк этиб берилганини ҳақдаги 2365-рақамли мўлкни ҳўқуқни тасдиқловчи муваққат давлат ордери йўқолганини сабабдан бекор қилинади.

Адолат тарозиси

Бўюк ўтминшўнмиз Фазўлийнинг ўшбу сўзлари ёдингиздами?: «Йимон — тилда айтулганни қўнгида тақорлаб, амалий иш билан исботлашди». Шу боискини, инсонлар ўзларининг йимонли эканликларини умр бўйи исботлашга ниятлай яшайдилар. Қўпича бунга эришадилар, ҳам. Бироқ...

— Шу йилнинг 11 ойида даъво аризалари бўйича қўриб чиқилган ишлар 10 мингдан ортиб кетди, — дейди Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўқуқлиқ суди раисининг мўювини Мурод АЗИМОВ. — Вақолаҳқи, бундан икки йил муқаддас ҳўқуқлиқ судлари томонидан 7,5 мингта, уштан йили эса 11,5 мингдан зиёд иш қўриб чиқилган эди. Бу ҳўқуқлиқ судига мўрожаат қилувчилар сони тобора кўпайиб бораётганини кўрсатади.

— Мурод Каримович, ҳўзир сиз келтирган рақамлардан қўниқиниқис керакми, ёки ақиссизча? Аҳир, суд барибир суд-да?

— Авваламбор мен сизга бир ҳақиқатни айтишим даркор: ҳақиқатига ишонган судлашчилар

борилаётган ҳисоб-қитобларнинг туғри бўлишини талаб қиладди. Бундай шароитда узаро эътирозлар, низолар, тушўнмўчиликлар юзга келиши табиийдир. Бу эътироз ва низолар ортди минглаб ва ҳаётто юз минглаб фўқорлар турганлигини назарга оладиган бўлсақ, ҳўқуқлиқ судларининг нечўглик мўҳимлигини аниқлаш қўйин эмас. Ҳўқуқлиқ судлари, бу ҳаёт тақозосиди, десаам асло мўбўлага бўлмайди.

— Дарҳақиқат, баъзи шартномалар нотўғри тузилиши оқибатиди қўллаб тушўнмўчиликлар рўй бермоқда. Бундан меҳнат жамоалари катта зарар кўрмоқда.

— Мен битта мисол келтирмаман. Самарқанд ҳўлодильник заводи «Самарқанд» савдо концернини қўллаб қўриқариш-тайерлов базасинан 7 миллион сўм уқидириб беришини сўраб ҳўқуқлиқ судига мўрожаат қилди. Уз вақтида ҳўлодильникларни олган база бу пулларни жамоа ҳўқуқлиқларига ўтказиб, эвазига собиқ иттифок ҳудудиди заводидаги юбориш учун 640 тонна пахта толаси оломқчи бўлган. Заводлар ҳам ўз навбатиди бу пахта толалари учун «Сино» заводидаги комплекслўвичи материаллар жўнатиши-юзим эди.

Бўни қарангки, ҳўлодильник заводи пахта экўвичи жамоа ҳўқуқлиқлари билан шартномага эга бўлса-да, база билан шартнома муносабатларида бўлмаган, тузилган шартномаларда ҳам пахта толасини республикадан ташқарига олиб чиқиб кетишини таъминлаш шартлари қўзда тутилмаган. Пахта толаси эса, маълумки, чекланган маҳсўлот ҳисобланади,

ЖАВОБГАР

уни олиб чиқиб кетиш учун белгиланган тартибда лицензияга эга бўлиш лўзим. Шартнома муносабатларини саводсизларча расмийлаштириш оқибатиди тола жўнатилмаган, шу тариқа завод ҳўлодильникларни ишлаб чиқаришга зарўр бўлган комплекслўвичи материалларни оломмаган. Устига-устак белгиланган мўддатда ҳўлодильникларнинг пули туланмаганини натижасиди 7 миллион сўм зарар ҳам кўрган.

Афсўски, низоларни маърифий йўл билан бартараф этишга интиласлик ёки билимаслик ҳўллари ҳанўз ўчраб турибди.

— Айтинг-чи, ишларнинг неча фоизи ёки қанчаси қишлоқ ҳўжалиги субъектлари томонидан берилган даъво аризаласида кўра қўриб чиқилган?

Улар жуда оз. Юзтаниннг нари-бериси. Лекин қишлоқ ҳўжалиқ субъектлари устидан тушган даъво аризалари бир неча баравар кўп эканлигини таъкиқлаш мўжиз. Бу нимани билдиради? Йўқ, бу ерда қишлоқ ҳўжалиқ субъектларида у ёки бу қорхона, ташкилот, муассаса устидан даъво аризаси беришга аризулик сабаб йўқлиги ёки олғинини билдирмайди. Билак, қўпгина ҳўжалиқ раҳбарлари ҳамон «сен менга тегма, мен сенга тегмай» деган эскича ақиди билан яшайтандиларини, шўнингдек, етарлиқ ҳўқуқий билимга эга эмасликларини кўрсатади.

Бугунги кўнда турли тошдиқлардан сақланиш, юридик жўхатдан химёя топиш учун ҳар бир ҳўжалиқда малакали юрист-мутахассиснинг бўлиши заруратдир. Бўсиз ҳўжалиқ қоронгу кечалда чироксиз бораётган йўловчи ҳўлатига тушадди. Қўтилмаганда қўқилиши, юз тўбан йиқилиши, жароҳат олиши мўмкин.

— Шўндай ган бор: ким ариза берса, судда ўша ютиб чиқилди. Қўпича ҳам шўндай бўлади. Сиз бунга нима дейсиз?

— Галгизилда жон бор. Авваламбор даъво ариза берадиган томоннинг етарлиқ асослари, далил-исботлари бўлади. Лекин бу ҳаммавақт ҳам даъво аризеси берган томон ютиб чиқадди, дегани эмас.

Мўлк ҳўқуқи бузилган ҳўлларда, маълумки, судда икки ёки кўпроқ шахслар иштирок етади. Шўнингдек, экспертлар, гувоҳлар қақирилди. Зарурат туғилганда, таржимонлар иштироки таъминланади. Давлат мизора-сидан вақиллар ҳам қатнашиши мўмкин. Томонлар тақдим қилган ҳўжатлар, экспертлар ҳўлосаси, гувоҳлар сўзи ва ҳўказолар инобатга олиниб, сўнг ажрим чиқарилади. Эеро, ким ариза берганидан қатъи назар, адолат бузилмаслигига қатъиян риоя қилинади.

— Даъво аризалари билан ҳўжалиқ судларида мўрожаат қилганларга қандай маслаҳат берган бўлардингиз?

— Биринчи навбатда баён қилинаётган низо мазмўнига, сўнра унинг мўддатига эътибор қилишларини сўрадим. Чўнки даъвога сабаб бўлган ҳўлатда бир йил ўтган бўлса, даъво инобатга олинмайди. Шўнингдек, даъво аризаласида қўриган зарар устамаси — пенсия 6 ойлик мўддатдан сўнг қўриб чиқилмайди.

Фикримни тўпунтириш учун бир-икки мисол келтирмаман: Урганч туманидаги Ш. Зарипов номли паррандачилик ҳисдорлик жамияти шу тумандаги «Чўлоб» ҳўсувий фирмасининг 168585 сўм қарзини уқидириш ҳақиди судга мўрожаат қилган. Лекин даъвогар 1995 йил апрель ойида жавобгарга берган маҳсўлотининг пулини уқидириш учун кечикиб, яъни 1996 йил сентябрда судга мўрожаат қилганини боис суд асосли равишда даъвогарнинг даъво мўддатини тиклаш ҳақида илтимосини рад қилиши билан бир қаторда шу асосда даъвонинг узини ҳам қаноатлантиришини рад етган.

Шўнингдек, Ҳоразм вилоят ҳўжалиқ судида қўриб чиқилган яна бир даъво аризаси, яъни «Шўлий» ҳўсувий фирмасининг «Нодира» ҳўсувий дўконидан ҳамда Монах савдо ҳисдорлик жамиятидан 425276 сўм уқидириш даъвоси ҳам даъво қилиш мўддати ўзриси сабаблар билан ўтказилиб юборилганлиги учун даъво рад қилинган.

Мана яна бир мисол. Қашқадар вилоят Чироқчи туманидаги «Кўкдала» жамоа-ширкат ҳўжалиги 1996

ВА СУД

Йил 23 сентябрда Яқкабўг туман матлўбот жамиятидан 1994 йил 17 август ҳамда 1995 йил январда тузилган қарз шартномасига асосан 1 миллион сўм уқидиришини сўраб вилоят-ҳўжалиқ судига мўрожаат қилди. Биринчи шартномага асосан даъвогар 150 фоиз устамга ҳақ олиш мақсадиди жавобгарга 1 миллион сўм қарз берган.

Афсўски, устамга фоиз ойма-ой туланиши кўрсатилган бўлса-да, шартноманиннг шарти жавобгар томонидан бажаришдан эмас. Шу қарзни 1995 йил 31 декабрда қалар қайтаришини қайд этиб янги шартнома тузилган. 1994 йилдаги фоиз мўқдори инобатга олинмаган. Жавобгар 1996 йил 30 мартда 1 миллион 340 минг 786 сўм тулаган. Аммо устамга фоиз уқидириш учун даъво мўддати ўтиб кетганлиги сабабли даъвоини қаноатлантириш рад этилган.

— Темири қизигида босин керак, дег?

— Ҳудди шўндай! Дўконларга кирганингизда «сотилган мўл қайтариб олинмайди» деган пешлавахани ўқигансиз, албатта. Бу, билсангиз бўзор муносабатларининг содда бир қўриқини. Облон уйлаб, сўнг бир қарорга келинг, пала-партиш бўлмагн, керак бўлса, бошқалар билан кенгашиб иш кўринг, дегани бу.

Ҳаёт — мураккаб. Унинг сир-асорлари бениҳўя кўп. Бўзор иқтисодийнинг ҳам узига ҳўс қўниятлари кўп. Биз бу сир-асорларни билиб оламсақ, янаш қийин бўлади. Чўнки билимаслик ҳеч кимни масъўлдан қўнмади. Айниқса, у иқтисодий мўратлар билан боғлиқ бўлса, жавобгарлик яна ҳам ортади. Шўнинг учун маслаҳатим: ҳар ким узининг иқтисодий ва ҳўқуқий билимларини ошириб босин, шўнда қўқилмайди.

Сўхбатдош:
Зайниддин РИХСИЕВ.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Тахрир ҳайъати: Марк ЖУМАНИЁЗОВ, Расулмат ХУСАНОВ, Мирзакан ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЕВ, Сиддикжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир уринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ГОҒУРОВ (масъул котиб), Равадан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИИ:

«Ўзқишлоққўжаликтаъминотузаатиш» давлат-ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КўЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Мухаррир уринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93.

Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-52.